

Op te bergen
in de band van
26 april 2006

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie

gehouden op 19 april 2006

INHOUD

1. Opening	3
2. Mededelingen	4
3. Vaststelling van de agenda	4
4. Verslag vergadering 15 maart en lijst van toezeggingen	4
5. Ingekomen stukken	4
6. Rondvraag	4
7. IPO-aangelegenheden	4
8. Brief van 14 maart 2006 van het college van gedeputeerde staten, over de stand van zaken Huisvestingsplan provincie Drenthe	4
9. Agendapunt is afgevoerd	
10. Statenstuk 2006-223: Herbenoeming leden Commissie van advies voor de bezwaarschriften en klachten van de provincie Drenthe	13
11. Statenstuk 2006-224: 4e wijziging Begroting 2006	13
12. Brief van 15 maart 2006 over de monitoring programmalijn Werk, onderwijs en kennis infrastructuur en de bijbehorende notitie	14
13. Rapport Onderzoekscommissie Reserves en Voorzieningen van 7 april 2006	18
14. Brief van 21 maart 2006 van het IPO over de Modelverordening rechtspositie statenleden	30
15. Sluiting	32
Toezeggingen	33
Bijlage	

STATENCOMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ECONOMIE

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 19 april 2006 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

H. Zomer (CDA, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
A. Boer (PvdA)
L. Bomhof (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
A. Haar (D66)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
H. Holman (CDA)
A. Huizing (PvdA)
S. de Jong (CDA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
H. van de Pol (CDA)
E.A. Rougoor (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
E.R. Veenstra (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
G. Wieringa (Drents Belang)

Verder aanwezig:

mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw G. Smith-Bults (GroenLinks, agendapunt 13)
G. Roeles (VVD, agendapunt 13)
J. Bos (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

C. Kloos (Drents Belang)
R.E. Pot (PvdA)
J. van Pijkeren (Fractie de Jong)
G. Roeles (VVD)

1. Opening

De VOORZITTER opent om 14.01 uur de vergadering. Hij richt een speciaal welkom tot het nieuwe commissielid de heer Van de Pol, die in de vergadering van 26 april wordt beëdigd als statenlid.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat berichten van verhindering tot het bijwonen van de vergadering zijn ontvangen van de heren Pot, Van Pijkeren en Roeles. De heer Wieringa vervangt de heer Kloos en de heer Wendt zal wat later komen.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER deelt mee dat agendapunt 9 op verzoek van de Fractie de Jong wordt afgevoerd.

Vervolgens wordt de agenda vastgesteld.

4. Verslag vergadering 15 maart 2006 en lijst van toezeggingen

Het verslag en de lijst worden conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer BOMHOF zegt bij dit agendapunt het stuk van de Nationale Ombudsman over de afhandeling van een klacht te missen. Die klacht heeft weliswaar betrekking op een milieukwestie, maar hoort toch ook in deze commissie thuis. Kan de commissie wel de reactie van gedeputeerde staten (GS) op dit stuk krijgen?

De VOORZITTER zegt dat dit zal gebeuren.

6. Rondvraag

De heer HOLMAN wijst erop dat vanwege werkzaamheden nogal wat wegen zijn afgesloten, waardoor vooral voor mensen van buiten de provincies sommige toeristische attracties moeilijk te vinden zijn. Erkent het college dit probleem en ziet het mogelijkheden hier wat aan te doen?

De heer SWIERSTRA zegt dat de breedte van de weg bepaalt of een weg tijdens werkzaamheden helemaal moet worden afgesloten, zoals nu de N83. Wel wordt geprobeerd via het maken van goede omleidingsroutes alles en iedereen bereikbaar te houden; ondernemers krijgen de mogelijkheid extra borden te plaatsen en op de website wordt aangegeven wanneer een weg is afgesloten en welke omleidingsroutes dan gevolgd kunnen worden. Op deze manieren wordt geprobeerd de overlast zoveel mogelijk te voorkomen, al zal dat niet in alle gevallen helemaal lukken.

De heer HOLMAN merkt op dat de hoeveelheid borden soms karig is en dat er vaak ver moet worden omgereden. Hij heeft echter de indruk dat het college de kwestie positief benadert.

7. IPO-aangelegenheden

Geen sprekers.

8. Brief van 14 maart 2006, kenmerk 10/5.12/2006002379 van het college van gedeputeerde staten, over de stand van zaken Huisvestingsplan provincie Drenthe

De VOORZITTER wijst erop dat een brief met nog wat aanvullende gegevens in de maak is en in de loop van de vergadering wordt rondgedeeld.

De heer ROUGOOR zegt dat zijn bijdrage is gebaseerd op de in de bijeenkomst van 12 april door het college gegeven nader toelichting op het voorliggende plan.

De benchmark tendert in revitalisering van het gebouw, mede vanwege de kosten. Desondanks vindt sprekers fractie € 12 miljoen veel, te meer daar de kosten van de ICT en de bestuursruimten hierin nog niet zijn opgenomen.

De PvdA onderschrijft het principe dat een oplossing gevonden moet worden binnen het bestaande bouwvolume; de uitbreidingsoptie wijst zij als te weinig duurzaam, te kostbaar en als ruimteverslindend af. De oplossing moet gevonden worden in het gebied tussen de 0-variant en de revitaliseringsoptie. Daartussen moet een variant mogelijk zijn en die ziet de fractie graag uitgewerkt worden. Het is goed daarbij dan ook melding te maken van de kosten per arbeidsplek en de benchmark voor vergelijkbare gebouwen op te nemen.

De PvdA steunt het pleidooi van de VVD voor een integraal plan voor zowel de werkruimtes als de bestuursruimtes en hierbij de wensen van de klankbordgroep uit de staten nog eens kritisch te bekijken. Immers, niet alles wat kan, moet ook. Verder moeten de structurele en onderhoudslasten van alle alternatieven goed op een rijtje worden gezet en in de afwegingen worden betrokken. Daarnaast is het wenselijk dat het college zijn visie op de toekomst van het middenbestuur bij de planvorming betreft. Hoe is het draagvlak onder het personeel voor de plannen? Is er sprake geweest van interactieve beleidsvorming, is de Ondernemingsraad (OR) erbij betrokken geweest of worden de plannen pas is een later stadium aan het personeel voorgelegd?

Ten slotte wijst spreker op de cyclische opvattingen over kantoren. Zo is in het provinciehuis al eens een omslag gemaakt naar kantoortuinen en weer terug. Omdat iets dergelijks ook kan gelden voor de nu voorliggende plannen, is het de vraag of wel zulke rigoureuze ingrepen moeten worden gedaan. Een flexibilisering van de werkplekken kan misschien ook wel via organisatorische weg bereikt worden. Ook de digitalisering en het clean desk beleid zullen zorgen voor meer ruimte.

De heer DE JONG zegt in het stuk de langetermijnvisie van het college over het werk van de provincie te missen. Zijn er dan meer ambtenaren in dit huis werkzaam, kan het werk met het zelfde aantal ambtenaren worden gedaan, of zullen het er juist minder zijn? In Overijssel zal een deel van het provinciehuis leeg komen te staan. Hoe zit het in Drenthe?

Het CDA vindt het belangrijk dat de bestuursruimtes en de ambtelijke werkplekken tezamen worden aangepakt. Er wordt ongeveer € 600.000,- gereserveerd voor het aanpakken van de bestuursruimtes, maar daarvoor zijn nog geen uitgewerkte plannen.

Er is nog geen enkel inzicht in de financiële lasten van welke variant dan ook. Uit het stuk blijkt een duidelijk voorkeur voor de revitaliseringsvariant, hoewel de uitbreiding ook nog als mogelijkheid achter de hand wordt gehouden, maar de 0-variant of nieuwbouw wordt duidelijk niet als mogelijkheid gezien. Maar van alle varianten zijn de financiële lasten voor de komende jaren onduidelijk. Hoe zit het met de afschrijving van het gebouw, hoe staat het er na 20 jaar voor, moet er dan weer gerevitaliseerd worden? Het CDA heeft wel geconstateerd dat een aantal werkplekken in het provinciehuis nodig aangepakt moet worden.

Het lijkt sprekers fractie verstandig met de uitvoering van de pilot te wachten tot het totale plaatje bekend is.

De heer BOMHOF zegt voor zijn fractie de 0-variant en de nieuwbouwvariant afvallen, waarmee de uitbreidingsvariant en de revitaliseringsvariant overblijven. Het is jammer dat de bestuursruimtes niet in het plan zijn betrokken. Wat de VVD betreft heeft er aan de bestuursruimtes, op enkele kleine punten na, ook niet veel te veranderen, maar omdat het mogelijk is dat een statenmeerderheid uiteindelijk wel aanpassingen wil, is het goed bij de lay out hiermee wel rekening te houden. Het gaat dan ook om de fractiekamers, de kantine en de ontvangstruimte.

Variant 3, de revitalisering is qua uitvoering goedkoper maar in de exploitatie duurder. Variant 4 is vooral duurder vanwege de tijdelijke huisvestingskosten.

Staten die op hoofdpunten wil besturen moeten zich eigenlijk bepalen tot het vergelijken van de kosten van de werkplekken in vergelijkbare gebouwen. Die cijfers zijn nog onderweg.

In alle varianten gaat het tot nu toe nog om geraamde bedragen en bij de aanbesteding zal ongetwijfeld blijken dat er nog wel lucht in de begrotingen zit en dat de uiteindelijke bedragen best behoorlijk lager zullen zijn.

Waarom is er eigenlijk niet voldoende gereserveerd voor een grootschalige verbouwing? In de begroting is sprake van bedragen van 3 ton en 4 ton voor groot onderhoud, maar er is nooit een stuiver gereserveerd voor vervanging van het al ruim dertig jaar oude gebouw. In de begroting 2007 wordt € 7,9 miljoen uitgetrokken en in 2008 nog een paar ton, waaruit blijkt dat de provincie de totale kosten in een keer wil betalen. Een reserve voor aanpassing/vervanging van het huidige gebouw is er dus niet.

Op basis van de nadere cijfers en de toelichting van het college zal sprekers fractie haar oordeel over de varianten bepalen.

De heer HARLEMAN zegt dat zijn fractie zich kan vinden in de voorgelegde keuzes. Ook zijn fractie vindt het van belang dat de variant die uiteindelijk wordt gekozen binnen de ambtelijke organisatie op een breed draagvlak kan rekenen. Bij de behandeling van de voorjaarsnota zal GroenLinks het college opdragen te bekijken op welke punten nog kan worden bezuinigd.

Net als de heer Bomhof is spreker verrast over het feit dat er geen groot bedrag in de pot afschrijving op het provinciehuis zit. Eigenlijk had er al zo'n € 12 miljoen in de reserves moeten zitten.

GroenLinks zal bij de behandeling van de Voorjaarsnota het college vermoedelijk ook een taakstelling voor exploitatielasten opleggen. Na een verbouwing moet het mogelijk zijn - via energiebesparing, koffiehoeken en dergelijke - de jaarlijkse exploitatielasten te laten dalen. Via die verlaging kan een deel van het bedrag van € 12 miljoen terug verdiend worden.

Het gebouw moet zo ingericht worden dat flexibel op ontwikkelingen kan worden ingespeeld. Op die manier wordt voorkomen dat er over tien jaar weer moet worden verbouwd. Verder moet, om te voorkomen dat de staten over twintig jaar weer met dezelfde situatie geconfronteerd worden, vanaf nu worden afgeschreven.

De heer VEENSTRA vraagt wat voor GroenLinks dan een aanvaardbaar bedrag is voor de verbouwing en waarop dat bedrag gebaseerd is.

De heer HARLEMAN zegt dat de hoogte van het bedrag afhangt van de dekking. Maar een verlaging met 20% lijkt hem reëel. Dat percentage is nergens op gebaseerd, maar de staten kunnen natuurlijk wel aangeven wat zij voor de verbouwing over hebben. Als een verbouwing voor dat bedrag onmogelijk is, horen de staten dit vervolgens wel.

De heer BAAS zegt dat zijn fractie op dit moment - het definitieve financiële plaatje is immers pas in het najaar beschikbaar - een voorkeur heeft voor de revitaliseringsvariant. Mede vanwege de kosten lijkt nieuwbouw spreker geen optie.

Het gaat natuurlijk om veel geld maar in vergelijking met wat in Overijssel wordt uitgegeven, is het bedrag relatief niet zo hoog.

De heer BOMHOF wijst erop dat de conclusie van de opstellers van het rapport eigenlijk is dat er geen vergelijkbare gebouwen zijn.

De heer BAAS zegt mede daarom niet veel waarde te hechten aan de cijfers uit de benchmark. Alleen het provinciehuis van Overijssel is nog enigszins met dat van Drenthe vergelijkbaar.

Hij dringt er op aan bij het nadenken over de inrichting van het gebouw rekening te houden met de mogelijkheid dat processen die nu nog gescheiden verlopen in de toekomst geïntegreerd moeten worden, waardoor ambtenaren van gescheiden disciplines veel meer moeten samenwerken. De ambtenaren moeten daarom wel degelijk bij de plannen betrokken worden.

Omdat de bestuursruimten nog niet in de plannen zijn betrokken, is het financiële plaatje wel heel erg wankel. Kan de gedeputeerde hierover al wat meer zeggen?

De heer HAAR zegt dat zijn fractie vooral op drie dingen heeft gelet: de noodzakelijkheid, de wenselijkheid en de haalbaarheid. De noodzakelijkheid vloeit voort uit de Arbowetgeving, op grond waarvan de werkplekken anders ingericht moeten worden, uit het feit dat de toenemende deeltijdarbeid een andere organisatie vergt en vooral meer ruimte voor overleg en uit het feit dat organisaties als het onderzoeksbureau en Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) ook een plek moeten hebben. De mate van noodzakelijkheid is voor de staten moeilijk te beoordelen. Het is wel duidelijk dat er iets moet gebeuren, maar als het gaat om de mate en de vorm waarin, vaart D66 op de koers die het college aangeeft. Mede omdat nog niet duidelijk welke plaats het middenbestuur over tien jaar in de samenleving zal hebben, kiest D66 voor revitalisering in plaats van voor nieuwbouw. Of daarvoor het op pagina 14 genoemde bedrag nodig is, kan spreker moeilijk bepalen.

Een taakstellend bedrag opnemen, lijkt hem niet verkeerd en een wat lager bedrag dan € 12 miljoen prikkelt het college dan natuurlijk wel om scherper op te letten.

De ingreep mag niet leiden tot hogere exploitatiekosten. Die wordt voorkomen als duurzame en energiezuinige oplossingen worden gekozen.

D66 pleit voor een sobere uitstraling van het gebouw, maar dan soberheid in de betekenis van kwaliteit aan de binnenkant.

Het is jammer dat bij de revitalisering het bestuurlijke deel niet is meegenomen, waardoor een integraal beeld ontbreekt. Toch is het provinciehuis meer dan de huisvesting van het ambtelijk apparaat: het is ook het huis van de burgers van Drenthe.

De heer WIERINGA zegt dat de provinciale ambtenaren in een prettige omgeving moeten kunnen werken, omdat dit de productiviteit ten goede komt.

Allereerst moet duidelijk zijn welke taken de provincie de komende tijd nog heeft. Als wordt besloten die werkzaamheden met een kleiner en zeer flexibel apparaat uit te voeren, zijn minder dure werkplekken nodig.

Spreker wijst ook op de toenemende trend om vanuit huis te werken en op het feit dat provinciale taken - als voorbeeld geldt het OV-bureau - uit huis worden geplaatst.

De 12 sterke gemeenten die na de herindeling zijn gevormd, moeten de ruimte krijgen zelf beleid op te zetten. Dubbel werk moet worden voorkomen.

Met de representativiteit van het huidige gebouw is volgens Drents Belang niets mis. De statenzaal, de ontvangsthal en de centrale hal zijn nog voldoende representatief.

Voordat tijdelijke kantooreenheden worden geplaatst, moeten eerst de kaders worden vastgesteld, want voorkomen moet worden dat geld van de Drentse burgers onnodig wordt uitgegeven.

Mevrouw KLIP dankt de commissie voor het meedenken met het college. Het doel van deze bespreking is puur elkaar over en weer informeren. De aanvullende informatie waarom door de commissie is gevraagd, zal, indien dit mogelijk is, worden geleverd.

De commissie moet aangeven of het college door kan gaan met het gaan van de aangegeven weg, of misschien ook nog een volledig andere variant moet worden uitgewerkt, of onderdelen van al opgenomen varianten verder moeten worden uitgewerkt.

Spreekster is het niet met GroenLinks eens dat de opgenomen bedragen vrij willekeurig zijn. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2006 zal dit onderwerp niet echt aan de orde zijn, dat zal pas weer gebeuren als het college over duidelijker cijfers beschikt. De staten zullen wel voorstellen voorgelegd krijgen die annex aan het gebouw zijn, maar geen voorstellen met betrekking tot het bedrag voor de totale aanpak.

De heer HARLEMAN heeft steeds de indruk gehad dat dit naar aanleiding van de discussie over het bedrag van 9 ton dat in de meerjarenbegroting was opgenomen, wel was toegezegd.

Mevrouw KLIP zegt dat meest recente bedrag € 12.053.000,- is. Voor de bestuursruimtes is zes ton gereserveerd en het is natuurlijk de vraag of dit bedrag wel nodig is. Naarmate het programma van eisen gedetailleerder wordt, komt er wat bij of gaat er wat af. Het lijkt het college niet verstandig met het

gereserveerde bedrag te jojoën, maar het college wil wel weten wat de staten nog verder uitgezocht willen hebben.

Spreekster erkent dat het gênant is over de eigen huisvesting te spreken, omdat het uiteindelijk wel om belastinggeld gaat. Maar de burgers hebben er ook recht op dat de organisatie effectief en efficiënt werkt. Daarvoor is een goede huisvesting een van de voorwaarden.

De drie onderwerpen gebouw, manier van werken en digitalisering zijn nauw met elkaar verbonden, want op het moment dat een slag in de digitalisering wordt gemaakt, is 0,8 werkplek per arbeidsplaats voldoende. De huisvesting is ondersteunend aan de manier van werken. Er is een organisatieontwikkelingstraject gestart met name met het oog op de nieuwe rol van het middenbestuur. De provincie wordt minder een overheid die met het vingertje controleert en een vergunning al dan niet afgeeft en meer een overheid die veel meer samen met andere overheden bezig is gewenste ontwikkelingen in de samenleving voor elkaar te krijgen. Dat vereist een andere manier van werken, namelijk meer flexibele samenwerkingsverbanden en daarvoor is gewoon een andere manier van huisvesting nodig.

Gebouw, manier van werken en digitalisering vallen wat het college betreft onder het kopje "groot onderhoud" dat eens in de zoveel tijd moet plaatsvinden.

Spreekster zal het Presidium vragen of zij in de volgende vergadering kort mag toelichten hoe het staat met de organisatieontwikkeling. Die organisatieontwikkeling en de digitalisering komen overigens wel in de voorjaarnota aan de orde.

De benchmark met de andere provincies leverde op dat niet elk gebouw een op een vergelijkbaar was met het Drentse provinciehuis. Het provinciehuis van Overijssel is er nog het meest mee te vergelijken, omdat het ongeveer dezelfde indeling heeft en door dezelfde architect is ontworpen; alleen heeft Drenthe de infrastructuur van het gebouw wel goed onderhouden, terwijl die in Overijssel volledig failliet was. De vergelijking was ook meer bedoeld om duidelijk te maken dat ook andere provincies bezig zijn te onderzoeken hoe hun gebouw de andere manier van werken ondersteunt. Nu blijkt dat ook de andere provincies onderzoeken hoe zij de werkplekken het beste kunnen indelen.

Het is nog niet duidelijk hoe het middenbestuur en over tien of twintig jaar uitziet, maar met de indeling waarvoor in de revitaliseringsvariant wordt gekozen, ontstaat wel meer flexibiliteit. Als over enige tijd weer anders moet worden geclusterd, hoeft de tent niet weer helemaal overhoop te worden gehaald, maar kan het gebouw vrij simpel anders worden ingedeeld.

De heer ROUGOOR kan zich voorstellen dat ook wordt ingespeeld op de ontwikkeling van meer thuiswerk, waarmee in het provinciehuis minder werkplekken nodig zullen zijn.

Mevrouw KLIP zegt dat hiermee al rekening is gehouden en dat daarom wordt uitgegaan van 0,8 werkplek per werknemer.

Op het ogenblik zit de provincie qua werkplekken helemaal klem. Er kan letterlijk geen bureau meer bij en van sommige kamers kan de deur zelfs al niet meer dicht. Drents Belang wil geen geld beschikbaar stellen voor tijdelijke huisvesting zolang de kaders niet bekend zijn. Het college zal proberen de kaders te schetsen, maar bij de Voorjaarsnota komt in ieder geval de tijdelijke huisvesting wel aan de orde, want op dit moment is er al een ernstig tekort aan werkplekken. Aan de ene kant is er sprake van een tekort aan werkplekken en aan de andere kant is de bezetting 43% en dat is niet met elkaar te rijmen. In de nieuwe opzet gaat de bezettingsgraad omhoog zonder dat wordt bijgebouwd. De digitalisering speelt daarin natuurlijk ook een rol.

De heer ROUGOOR wijst erop dat in de presentatie het cijfer van 0,8 was gekoppeld aan het gebruik binnen het gebouw zelf. Maar hoe ziet het college de ontwikkeling van het thuiswerken? Kan die ontwikkeling nog voor een neerwaartse bijstelling van die 0,8 zorgen?

Mevrouw KLIP meent dat de ontwikkeling van het thuiswerken wel is meegenomen. Zij wijst erop dat aan dit percentage een grens zit. Mensen moeten gewoon met elkaar om de tafel kunnen zitten. Thuiswerken kan natuurlijk wel, maar heeft een eindigheid en binnen die eindigheid is die factor meegenomen. Als het anders is, zal zij dit de commissie nog laten weten.

De vergelijking van kosten per arbeidsplek en dan niet alleen toegespitst op overheidsgebouwen krijgen de staten nog. Voor nieuwbouw is het zo op te lepelen, maar als het om verbouwing of renovatie gaat is dat veel moeilijker.

Verschillende fracties hebben aangedrongen op een integraal plan voor bestuurlijke ruimtes en ambtelijke werkplekken. Dat komt er. Omdat al eerder is begonnen met het inventariseren van wensen en mogelijkheden binnen de kantoorruimtes, waarbij ook een klankbordgroep uit het personeel was betrokken, is er inmiddels draagvlak voor de voorliggende visie. Vanzelfsprekend wordt de OR er ook nog bij betrokken.

Over de bestuurlijke ruimtes wil het college graag de mening van de staten horen. Er is inmiddels een inventarisatie gemaakt van de plannen, maar de staten moeten uiteindelijk de keuzes maken. Het zijn immers hun ruimtes. Maar natuurlijk moet het allemaal uiteindelijk uitmonden in één plan.

Er is gevraagd wat deze plannen nu allemaal betekenen voor de onderhoudskosten en de exploitatiekosten, maar moet dit voor alle varianten uitgerekend worden?

De heer ROUGOOR lijkt dit wel van belang wil een goede afweging gemaakt kunnen worden.

Mevrouw KLIP erkent dat er een cyclus is waar te nemen in het denken over de inrichting van kantoorruimtes. Daarom ook is de door het college voorgestelde inrichting zo flexibel.

Natuurlijk wordt bij de inrichting van het gebouw rekening gehouden met de langetermijnvisie op het middenbestuur. Hoe het middenbestuur over twintig jaar werkt, wordt niet alleen door de provincie Drenthe bepaald, maar steeds wordt getracht het goede te doen voor de ontwikkeling van Drenthe. Zo kan het zijn dat aan de ene kant het OV-bureau uit het gebouw vertrekt en dat de provincie aan de andere kant taken en mensen van het Rijk toegeschoven krijgt. De verwachting is dat het aantal mensen niet zal verminderen, maar wel dat het aantal fte's op termijn zal stabiliseren of zelfs zal dalen.

Spreekster is het met de heer De Jong eens dat eerst het totale plaatje bekend moet zijn, voordat met de pilot wordt gestart. Of die pilot zal worden uitgevoerd is nog niet helemaal duidelijk en als het niet gebeurt is het bedrag van € 50.000,- niet nodig.

Dat bij de aanbesteding kan blijken dat er enige lucht in de begroting zit, is de reden dat het college wanneer het definitieve programma van eisen bekend is, graag bij de commissie terugkomt.

De vraag waarom in de afgelopen begrotingen niet is gereserveerd, kan spreekster niet beantwoorden.

De heer BOMHOF zegt dat dit antwoord ook via het verslag mag worden gegeven.

Mevrouw KLIP heeft wel vernomen dat pas een paar jaar geleden is begonnen met het begroten van bedragen voor groot onderhoud.

De heer BOMHOF zegt dat wanneer voor het normale onderhoud wel en voor supergroot onderhoud niet is gereserveerd, dit betekent dat niet op het gebouw is afgeschreven. Wanneer de afschrijving in een potje was gestopt, had daaruit de supergrote verbouwing die nu moet worden gepleegd, kunnen worden betaald.

De heer WEGGEMANS wijst erop dat de overheid nooit afschrijft op gebouwen.

De heer BOMHOF gaat ervan uit dat de provincie een bedrijfsmatig opererend overheid is.

De heer WEGGEMANS erkent dit, maar zegt dat de provincie daarmee nog geen bedrijf is.

De heer HARLEMAN wijst erop dat ook nooit voor de bouw van kunstwerken is gereserveerd en dat nu besloten is dit wel te gaan doen. Het had daarom alleszins in de rede gelegen dat de voor-vorige gedeputeerde van financiën met het voorstel was gekomen hiervoor wel te reserveren.

Mevrouw KLIP zegt er nu mee te maken te hebben dat er nooit gereserveerd is en dat het nu zaak is te bekijken hoe de broodnodige aanpassing van het gebouw betaald kan worden. Spreekster ziet het voorstel van GroenLinks met betrekking tot het taakstellende bedrag, en als het even kan met onderbouwing, met belangstelling tegemoet.

De heer HARLEMAN merkt op dat het college die taakstelling kan voorkomen door de staten een lager bedrag te vragen.

Mevrouw KLIP zegt dat elke discussie tussen staten en college erop gericht moet zijn het product dat de provincie levert te verbeteren. Als de discussie op basis van argumenten tot de slotsom leidt dat het goedkoper kan dan heeft die discussie echt zin gehad. Het is niet de bedoeling dat het een luxe gebouw wordt, het moet eenvoudig doch doeltreffend worden, een gebouw dat de manier van werken ondersteunt.

Energiezuinig is zeker een van de punten waarop bij de revitalisering zal worden gelet. Het getuigt sowieso van een duurzame instelling om het allemaal binnen het huidige gebouw te doen. Het is immers een goed gebouw, waarmee de provincie nog vele jaren vooruit kan, het is alleen op een aantal punten wat onhandig ingedeeld.

Van het dubbel verrichten van werkzaamheden is absoluut geen sprake, maar de provincie werkt wel steeds meer samen met de gemeenten om ervoor te zorgen dat de ontwikkelingen ten behoeve van de Drentse burgers zo goed mogelijk vormgegeven worden.

De representativiteit van het gebouw is goed en de wensen met betrekking tot bijvoorbeeld de statenzaal en de ontvangstruimte zijn vooral van praktische aard. Zo moet draadloos kunnen werken het werk van ook de staten vergemakkelijken. De kamers van de gedeputeerden zijn prima en daar hoeft niets te beuren. In de kamer van de commissaris zou een nieuw tapijtje niet misstaan, maar ook die kamer zal niet grootscheeps verbouwd worden.

Aan het plaatsen van mobiele kantooreenheden valt niet te ontkomen en het verzoek daartoe zullen de staten bij de Voorjaarsnota 2006 voorgelegd krijgen.

De cijfers over de exploitatielasten en het bedrag per werkplek bij nieuwbouw en bij renovatie zullen de staten nog ontvangen.

Zij hoort nu graag van de commissie of het college verder kan gaan met de variant revitaliseren. Het college is bereid daarnaast nog een andere variant uit te werken.

TWEEDE TERMIJN

(De heer Wendt verschijnt ter vergadering.)

De heer DE JONG herinnert aan de woorden van de gedeputeerde dat de staten zelf moeten beslissen over de bestuursruimtes. Het lijkt hem daarom goed dat de staten zelf een klein plan van aanpak opstellen, opdat in de volgende commissievergadering, wanneer alle juiste gegevens op tafel liggen een volgende stap kan worden gezet. Als dat gebeurt kan misschien in het najaar een voorstel voorliggen, waarover de staten moeten besluiten.

Mevrouw KLIP zegt dat het de bedoeling is dat in het najaar een definitief voorstel voorligt. Een stappenplan lijkt haar uitstekend maar dan moet het college wel weten welke cijfers de commissie nog meer wil hebben. Daarom zal het college de staten vragen met hem een keuze te maken voor de indeling van de bestuurlijke ruimtes, want alleen dan kunnen daar cijfers achter geplakt worden.

De heer BOMHOF zegt dat eerst duidelijk moet zijn of de varianten die nu worden getoond - en wat de VVD betreft zijn de varianten 2 en 3 de meest realistische - door kunnen gaan los van eventuele ingrepen in de bestuursruimten en wat daarbij zou kunnen horen, bijvoorbeeld de keuken. Naar de mening van de VVD kan het om twee verschillende trajecten gaan.

Mevrouw KLIP merkt op dat bijna alle fracties hebben gezegd een integraal plan te willen hebben.

De heer BOMHOF probeert een haalbare weg te schetsen. Als de bestuursruimten niet van de werkruimten losgekoppeld kunnen worden, moet het college wel eerst met een integraal verhaal komen. Als dan eenmaal besloten is dat de bestuursruimten uitgebreid moeten worden en in welke mate, moet de commissie weer spreken over welke variant moet worden uitgewerkt.

Mevrouw KLIP lijkt het praktisch beide trajecten parallel te laten lopen. Het is aan de staten om in een of twee sessies echt te kiezen en het is dan aan het college om daar een bedrag achter te zetten. Wil de commissie dat het college alleen de revitaliseringsvariant uitwerkt of moet dat ook nog met een andere variant gebeuren?

Wat de heer Rougoor bedoelt met iets tussen de revitaliseringsvariant en de nieuwbouw is spreekster niet geheel duidelijk.

De heer ROUGOOR wil graag onderzocht hebben of flexibilisering van werkplekken en digitalisering ook bereikt kunnen worden zonder het gebouw overhoop te halen. Een deel van de kosten gaat straks zitten in het vervangen van bestaande wanden door flexibele wanden. Er zou een minvariant ontwikkeld moeten worden.

Mevrouw KLIP zegt dat dan niet het probleem wordt opgelost dat de bezetting van de werkplekken slechts 43% is. Als er niets aan de indeling wordt gedaan kan de bezetting niet geoptimaliseerd worden, want er moet wel ruimte zijn om de bureaus anders te groeperen en archiefkasten te plaatsen.

De heer BOMHOF wijst erop dat variant 1 niet voldoet aan het groepsactiviteiten en toekomstbestendig gebeuren, waarmee die variant eigenlijk zonder meer afvalt. Uitvoering van variant 4 kost € 40 miljoen en daarmee is die variant totaal niet realistisch. Daarom is het voldoende de varianten uitbreiding en revitalisering uit te werken, want die varianten bevatten alle mogelijkheden. Volgens de begroting kunnen bij uitbreiding allerlei installaties blijven staan, die bij revitalisering moeten worden vernieuwd. Als die bij revitalisering ook gehandhaafd kunnen blijven, levert dat grote besparingen op.

De heer BAAS is het met de heer Bomhof eens dat de mogelijkheden voor het integreren van werkprocessen kleiner worden wanneer wordt gekozen voor een variant die een combinatie is van 0 en nieuwbouw.

De heer ROUGOOR meent dat in ieder geval onderzocht moet worden of flexibilisering kan worden bereikt zonder het gebouw al te veel aan te tasten. Misschien is het voldoende alleen bepaalde delen van het gebouw aan te passen. Een deel van de flexibilisering kan komen uit de aanpassing van de IT-voorzieningen, waardoor iedere medewerker van elke werkplek gebruik kan maken.

De heer BOMHOF wijst erop dat in variant 2 het bestaande gebouw helemaal niet overhoop wordt gehaald, er komt een nieuw stuk bij.

De heer ROUGOOR wil het bestaande bouwvolume handhaven. Maar het weghalen van muren is een vrij dure ingreep.

De VOORZITTER vraagt de commissie duidelijk aan te geven of het college door kan gaan met de plannen voor het kantoorgedeelte. De klankbordgroep uit de staten moet voor de volgende commissievergadering een plan voor het bestuurlijke gedeelte klaar hebben, waarna beide plannen bij elkaar gebracht kunnen worden.

De heer ROUGOOR zegt dat zijn fractie eerst de nadere cijfers moet hebben alvorens een oordeel te vellen. De bespreking van dit agendapunt was immers bedoeld om de staten te informeren. Wat hem

betreft wordt voortgegaan met het uitwerken van de genoemde varianten, waaraan dan ook nog de min-variant moet worden toegevoegd, maar de fractie heeft nog wel meer informatie nodig.

De heer DE JONG zegt dat ook zijn fractie op korte termijn behoefte heeft aan aanvullende informatie. Hij vindt vooral het tijdpad erg belangrijk. In de stukken uit het najaar van 2005 werd nog melding gemaakt van een beslissing in het voorjaar van 2006. Het moet nu duidelijk worden wanneer wat aan de orde komt.

Spreker is vooralsnog met de heer Bomhof van mening dat een keuze moet worden gemaakt uit de varianten 2 en 3, maar helemaal zeker is hij hierover nog niet. Het gaat hem voorlopig wel te ver zomaar uit te breiden, want er is in Assen genoeg kantoorruimte te huur.

De heer BOMHOF wijst erop dat de brief is geagendeerd om de staten te informeren. Hij begrijpt dat de heer Rougoor een variant wil die een tussenvorm is van de varianten 2 en 3. Bij revitalisering worden de ruimten opnieuw ingedeeld door de wanden te verplaatsen, maar misschien kan met handhaving van de bestaande toestand, met inachtneming van de Arbo-eisen maar met een efficiëntere indeling ook wel wat bereikt worden.

Spreker stelt de commissie voor het college te verzoeken verder te gaan met de uitwerking van de varianten 2 en 3 en de daar tussenliggende variant. Als de cijfers daarover bekend zijn, kunnen de staten pas een beslissing nemen.

De heer HARLEMAN zegt dat zijn fractie voor de verdere uitwerking van ook variant 4 is. Over de financiën zal in een later stadium nog wel gesteggeld worden.

De heer BAAS sluit zich bij deze woorden aan.

De heer HAAR is het met de heer Baas eens.

De heer WIERINGA wil graag eerst wat meer kaders vaststellen en wat meer inzicht in de zaken hebben.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN zegt dat haar fractie het meest voelt voor de varianten 2 en 3. Waarom wordt de mogelijkheid van het tijdelijk huren van ruimte buiten het provinciehuis eigenlijk niet genoemd en waarom wordt afgezien van de pilot die gehouden zou worden?

Mevrouw KLIP wijst erop dat de bespreking wel informierend is bedoeld, maar dat, omdat er in het dualisme sprake is van een tweerichtingenverkeer, het college de staten ook om informatie kan vragen. Het opstellen van een tijdpad met daarin parallelle trajecten voor de bestuursruimten en de twee varianten, lijkt haar prima. Voor alle varianten zullen de exploitatielasten berekend worden. Vooralsnog is het plaatsen van kantoorunits goedkoper dan elders ruimte huren, dit nog afgezien van het feit dat het absoluut niet efficiënt is ambtenaren ver uit elkaar te zetten. Maar natuurlijk zoekt het college de meest verantwoorde en meest goedkope oplossing als het om tijdelijke huisvesting gaat. Het college streeft daarbij niet naar een permanente huisvesting buiten het gebouw.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst op de mogelijkheid van uitplaatsing van de sector cultuur, welzijn en zorg.

Mevrouw KLIP merkt op dat dit onderdeel pas sinds kort weer in het provinciehuis werkt. Het lijkt haar niet zinvol die dienst nu weer uit te plaatsen.

De commissie krijgt op korte termijn de gevraagde gegevens aangeleverd, er zal werk worden gemaakt van het tijdpad en verder is nog niet definitief afgezien van de pilot, maar is het de vraag of naarmate de mogelijkheden gedetailleerder worden onderzocht, die pilot nog wel het doel dient dat er oorspronkelijk

aan werd gegeven. Als het college besluit definitief van de pilot af te zien, zal zijn bij de commissie terugkomen.

De VOORZITTER vraagt of al deze informatie voor de volgende commissievergadering beschikbaar is.

Mevrouw KLIP zegt dat de toegezegde cijfers er dan zullen zijn. (Bijgevoegd als bijlage bij dit verslag/SG)

De VOORZITTER stelt vast de klankbordgroep op korte termijn actie moet ondernemen.

10. Statenstuk 2006-223: Herbenoeming leden Commissie van advies voor de bezwaarschriften en klachten van de provincie Drenthe

De VOORZITTER constateert zeer brede steun voor dit voorstel. Hij zal het Presidium voorstellen dit stuk de A-status te geven.

11. Statenstuk 2006-224: 4e wijziging Begroting 2006

De heer HUIZING herinnert aan de uitvoerige bespreking op 15 juni 2005 van de onderuitputting en overheveling. Toen is toegezegd dat hard zou worden gewerkt aan het wegwerken van de onderuitputting, al zal er altijd wel enige overheveling moeten blijven plaatsvinden.

De grootste bezwaren van sprekers fractie hebben betrekking op de, in verband met het niet tijdig beschikbaar komen van andere cofinanciering, overheveling van de gelden voor de Provinciale agenda voor onderwijs en kennisinfrastructuur. Gelet op het belang van dit onderwerp moet dit voorstel eigenlijk niet kunnen.

De heer WIERINGA vraagt of deelnemers aan de Agenda voor de Veenkoloniën nog wel bereid zijn een bijdrage te leveren aan de wel erg dure vaarverbinding Erica-Ter Apel. Drenthe heeft in 2004 aan cofinanciering een bedrag van € 250.000,-- beschikbaar gesteld voor diverse projecten. Op grond van welke overwegingen is de provincie bereid een bijdrage te leveren aan de vaarverbinding?

Mevrouw MULDER merkt op dat het stuk geen antwoord geeft op de vraag of alle daarin genoemde projecten in 2006 wel af komen. Als er overgeheveld moet worden, moet het motief daarvoor duidelijk zijn.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat het ieder jaar voor kan komen dat er overgeheveld moet worden. Er wordt gezocht naar een meer structurele vorm hiervoor.

Met de heer Huizing is het college van mening dat als het om onderwijs en kennisinfrastructuur gaat het geld eigenlijk al vroeg in het jaar op moet zijn, in plaats van dat er overblijft. Hij zal mevrouw Haarsma vragen of de projecten ook echt dit jaar uitgevoerd kunnen worden.

Bij de Voorjaarsnota zal het college duidelijk maken of de projecten op koers liggen en of het geld dit jaar ook werkelijk kan worden uitgegeven.

Met de andere deelnemers in de Agenda voor de Veenkoloniën wordt overlegd of zij ook geld beschikbaar willen stellen voor het kanaal Erica-Ter Apel. Mevrouw Edelenbosch trekt dit project en het college hoopt in de loop van het jaar de staten concrete voorstellen voor te leggen.

De heer HARLEMAN wijst op de toezegging dat dit kanaal in de Voorjaarsnota zou worden opgenomen. Lukt dat niet?

De heer SWIERSTRA zegt dat er in de Voorjaarsnota in ieder geval aandacht aan besteed zal worden. Het is nog niet duidelijk of dan al een definitief besluit kan worden genomen, maar dat zal in ieder geval bij de begrotingsbehandeling wel kunnen.

De heer WIERINGA heeft gehoord dat Reest en Wieden niet wil meebetalen.

De heer SWIERSTRA erkent dat het bij een project waaraan veel partijen meedoen altijd lastig is alle neuzen in een richting te krijgen. Ook de staten zullen over dit punt de discussie ten principale nog moeten voeren. Onderzocht moet worden of de verschillende losse einden die er nog zijn nog aan elkaar geknoopt kunnen worden en of de betrokken partijen dit ook werkelijk met elkaar willen doen.

De heer WIERINGA vraagt of het dan verantwoord is al € 250.000,- beschikbaar te stellen voor onderzoek.

De heer SWIERSTRA zegt dat dit geld al eerder beschikbaar is gesteld en dat het nu slechts wordt overgeheveld. Die overheveling heeft te maken met het feit dat andere plannen al in een verder stadium van uitvoering zijn.

TWEEDE TERMIJN

De heer HUIZING krijgt nog graag nadere informatie - in de vorm van een brief of als bijlage bij het verslag - waarom het niet gelukt is om in 2005 alle projecten uit de Provinciale agenda voor onderwijs en kennisinfrastructuur te realiseren en waarom het college denkt dat het nu wel lukt.

De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten hierover zo snel mogelijk nadere informatie krijgen, zo mogelijk voor het moment waarop over de begrotingswijziging moet worden besloten.

De VOORZITTER zal voorstellen ook dit stuk de A-status te geven op de agenda voor provinciale staten.

12. Brief van 15 maart 2006, kenmerk 11/5.5/2006002575, over de monitoring programmalijn Werk, onderwijs en kennisinfrastructuur en de bijbehorende notitie

De heer LANGENKAMP zet vraagtekens bij de uitspraak in de brief dat er geen reden is om het beleid of de uitvoering daarvan bij te stellen.

Maken de verschillen per regio het niet nodig voor de regiovisie, die niet zo goed liep, voor met name Zuidoost-Drenthe iets nieuws in de plaats te krijgen? Het plan dat Emmen een halfjaar geleden presenteerde bevatte leuke aspecten en is het niet zinnig daar wat meer aandacht aan te besteden?

Het gebrek aan recente cijfers in de notitie is opvallend, terwijl bijvoorbeeld als het om toerisme gaat de cijfers over 2005 via internet beschikbaar zijn.

De ID-banen zijn goed bevallen en is deze monitoring misschien aanleiding op dit punt nog een derde slag te maken?

De heer HAAR merkt op dat op het terrein van werk, onderwijs en kennisinfrastructuur (WOK) het beleid van Rijk en provincie van invloed is op elkaar. De effecten van het rijksbeleid manifesteren zich wel wat later in de provincie.

Om het aantal vroegtijdige schoolverlaters met 30% te laten dalen, kan de provincie weinig eigen instrumenten inzetten.

De kern van veel problemen in de samenleving ontstaat in de schoolperiode. Een goede, op de toekomst gerichte opleiding is van het allergrootste belang. De lokale overheid heeft op dit punt ook een belangrijke rol. De samenwerking tussen provincie en de nu sterke gemeenten is daarom van groot belang.

Dat de doelstelling niet is gehaald roept de vraag op met welke initiatieven de provincie het gestelde doel wel denkt te bereiken. Verwacht het college dat ongewijzigd beleid - op welke punten wordt dat dan geïntensiveerd - ook werkelijk tot die 30% reductie leidt?

Spreker is van mening dat de provincie ook kleinschalige projecten, zoals die van ondernemers en lokale onderwijsinstellingen in Hoogeveen, moet stimuleren. Is de provincie bij het project "Zodat het netwerk" betrokken? Het lijkt spreker beter op gemeentelijk niveau te werken dan een nieuwe regiovisie te maken.

De heer WENDT merkt op dat het bitter nodig is dat actie wordt ondernomen, want Drenthe groeit minder hard qua toegevoegde waarde en het werkloosheidspercentage is er hoger dan gemiddeld. Toch is het bemoedigend dat 85 projecten 560 vaste fte's en 150 tijdelijke fte's hebben opgeleverd. Het valt op dat de schooluitval moeilijk te bestrijden is. Is dat ook reden voor extra inzet vanuit het college of is het uitsluitend een taak van de scholen de jongeren te adviseren en te stimuleren? Ook de ChristenUnie heeft grote zorgen over Zuidoost-Drenthe waar forse klappen vallen. De fractie hoopt dat met de nieuwe colleges van Emmen en Coevorden er sprake zal zijn van hernieuwde inspanningen voor deze regio.

De heer VEENSTRA vindt het moment tussen het afblazen van de Zuiderzeelijn door het Kabinet en de Voorjaarsnota van het college een juist tijdstip om de voorliggende monitoring te bespreken. Uit de monitoring blijkt hoe regionaal beleid ook heel succesvol kan zijn en welk multipliereffect provinciale investeringen kunnen hebben. Zo kan het bedrag van € 2,73 miljard dat naar het Noorden moet komen, veel effect hebben.

De programmalijn WOK ligt goed op koers en het college verdient daarvoor een compliment. Deze lijn moet wel worden doorgezet, ondanks alle berichten vanuit Den Haag. Immers, 85 projecten waarvoor € 5,6 is uitgetrokken, hebben een bedrag van zo'n € 30 miljoen aan investeringen uitgelokt. Ziet het college nog kans het aandeel private investeringen te verhogen?

Op de situatie in Zuidoost-Drenthe komt sprekers fractie bij de algemene beschouwingen terug. Een investeringspremie vanuit de provincie, gericht op laaggeschoold werk, zou voor Zuidoost-Drenthe een goed instrument kunnen zijn.

Met de hoge werkloosheid in Drenthe moet de provincie geen genoeg nemen. De provinciale overheid heeft ook wel mogelijkheden om hieraan iets te doen. Wat spreker betreft wordt nog meer ingezet op WOK. Ook het Kompas kan een rol spelen.

Het is verder heel belangrijk iets te doen aan de schooluitval en aan het stellen van werkzekerheid boven baanzekerheid.

Bij de voorbereiding van de bespreking van de Voorjaarsnota zal sprekers fractie haar voordeel doen met deze notitie.

De heer DOHLE deelt de mening dat met de programmalijn WOK een mooi resultaat is geboekt, al is het wel opvallend dat de uitkomst precies één baan per € 10.000,- subsidie is. Maar op het gebied van ICT is een heel mooie inhaalslag gemaakt.

Wordt ook overwogen bij bedrijven en projecten die subsidie hebben gekregen na een jaar te kijken of de geprognoseerde banen ook werkelijk gerealiseerd zijn? Daarbij zou kunnen blijken dat de spinoff veel groter is dan waarvan nu is uitgegaan.

Ook de VVD heeft zich in het verleden zorgen gemaakt over wat badinerend de onderkant van de arbeidsmarkt wordt genoemd, een terrein waarop innovatie niet direct grote effecten heeft. Toch worden lokaal - de werkfabriek in Emmen en STIP in Hoogeveen - heel aardige resultaten geboekt, met name ook in definitieve banen, banen die toch meer sprekers voorkeur hebben dan gesubsidieerd werk. Drie gemeenten zouden met de revitalisering zijn begonnen, maar bij veel gemeenten gaat de spa nog lang niet de grond in. Bovendien is het zorgelijk dat die revitalisering voornamelijk met Kompasgeld moet worden betaald, wat zorgt voor tijdsdruk omdat niet duidelijk is hoelang die gelden beschikbaar blijven.

Drenthe zit met 2.400 schoolverlaters in 2004 boven het landelijke gemiddelde. De leerbanen waarover eind 2003 een motie is aangenomen, waren bedoeld om schoolverlaters op te vangen met een praktische scholing, maar in de praktijk blijkt dat die leerbanen vooral naar bij het Centrum voor Werk en

Inkomen (CWI) ingeschreven werkzoekenden zijn gegaan. Heeft de provincie op dit punt de vinger wel voldoende aan de pols gehouden?

In de motie uit 2003 was ook sprake van een centrale coördinatie die een einde zou moeten maken aan de wirwar van overlegstructuren. Tot op de dag van vandaag is dat coördinatiepunt er nog steeds niet, wat de vraag oproept hoe voortvarend de provincie hiermee aan het werk is gegaan.

De heer HOLMAN merkt op dat het hebben van werk voor eenieder belangrijk is en dat het daarom goed is dat het college dit programmapunt met verve oppakt. Het college zegt zelf dat het op dit punt redelijk goed scoort, maar dat het inlopen van de achterstand bij de werkloosheid moeilijk is. Op dit terrein is dit extra inzet nodig.

De investeringskosten per arbeidsplek bedragen meer dan € 50.000,- en daarom is het zaak kritisch te bekijken hoe de middelen moeten worden ingezet.

Het CDA ziet graag dat in het beleid het accent meer op de jongeren komt te liggen. Een provincie die haar jongeren geen werk kan bieden, heeft echt weinig te bieden. Werkloosheid is voor iedereen erg, maar voor jongeren geldt dit des te meer.

Het is verder de vraag of de grote bedragen die in de ontwikkeling van de algemene werkgelegenheid geïnvesteerd worden, wel optimaal resultaat hebben. Als bedrijven die zich in Drenthe vestigen werkgelegenheid creëren, kost dat de provincie niets, en het is de vraag hoeveel extra werkgelegenheid met provinciale investeringen wordt geschapen. Het CDA denkt dat er meer in de voorwaardenscheppende sfeer geïnvesteerd moet worden, dus Drenthe aantrekkelijk maken voor met name grote bedrijven van buiten de provincie.

Met betrekking tot het toerisme is de doelstelling in de periode 2004-2007 de procentuele groei van de bestedingen minimaal gelijk te laten zijn aan de nationale groei. Dat is niet echt ambitieus.

De heer LANGENKAMP vraagt of de heer Holman wel weet dat het landelijke gemiddelde nu niet wordt gehaald.

De heer HOLMAN antwoordt dat er daarom echt wat extra's moet gebeuren in de voorwaardenscheppende sfeer. Op het punt van de promotie van Drenthe is heel schoorvoetend een eerste stap gezet, maar dat is nog niet het echt ambitieuze Drenthe neerzetten. Er moet een campagne komen die Drenthe neerzet als een echt aantrekkelijke provincie en zo'n campagne kost al gauw een paar miljoen euro per jaar.

De provincie moet bereid zijn een substantieel bedrag uit te trekken om Drenthe goed neer te zetten en werkgelegenheid te creëren.

De heer WEGGEMANS dankt voor de waardering voor de monitoring. Het is belangrijk dat de staten inzicht krijgen in hoe het staat met de uitvoering van de afspraken. De conclusie is dat de resultaten tot nu toe aardig sporen met de voornemens.

De heer Holman noemt de ambitie ten aanzien van toerisme wat laag, maar ook die ambitie wordt nog geen realiteit. Er moet meer beleid op gezet worden en in de statenvergadering krijgen de staten de gelegenheid kennis te nemen van al hetgeen al onderzocht is om de promotie van recreatie en toerisme in Drenthe te bevorderen. Dit beleidsveld zal ook bij de behandeling van de Voorjaarsnota wel een rol gaan spelen. Er zijn kansen en het is zaak die te benutten.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor Zuidoost-Drenthe. Het college zoekt naar de goede insteek om voor dat gebied iets extra's te doen. In een door de staten aangenomen motie van de PvdA - die motie is nog steeds niet uitgevoerd - is het college opgedragen voor Zuidoost-Drenthe extra beleid te ontwikkelen. Het college is nu zover dat het die motie wil uitvoeren, maar staat daarbij op het standpunt dat het geen zin heeft te inventariseren wat er al wordt gedaan. Met de nieuwe colleges van Emmen en Coevorden zal in overleg worden gegaan. Het doel van het college is meer om een actieplan op te stellen dan om een visie te ontwikkelen. Het college denkt een actieplan te maken, waarin wordt uitgegaan van innovatie van de bestaande industrie, waarmee die industrie ook in de toekomst kan blijven bestaan en zelfs voor meer werkgelegenheid kan zorgen.

Uiteraard speelt het toerisme hierin ook een rol. Of de vaarverbinding er komt, is nog niet helemaal duidelijk, want dat hangt ook van de financiën af. Maar voor de innovatie is het geld niet zozeer een probleem omdat daarvoor in 2007 gelden van EZ, VROM en/of Europa komen. Innovatie is meer een kwestie van organiseren. De provincie heeft hierbij de gemeentebesturen nodig en die gemeentebesturen moeten durven toegeven dat zij het ook wel een moeilijk hebben. De provincie is er niet op uit de gemeenten erop te wijzen dat er veel mis is, het actieplan bedoeld is om veel goeds toe te voegen. Het college hoopt de staten met een brief voor de voorjaarsnota gerust te stellen dat er voor Zuid-oost-Drenthe ook echt iets komt. Na de zomer moet het allemaal klaar zijn.

De kwestie van de schoolverlaters is met name voor de provincie heel lastig. In SNN lag een notitie voor om daar projecten op te zetten, maar na overleg met de scholen is besloten dat het SNN op dit punt geen actie onderneemt. Zowel lokaal als bij de scholen zelf is er heel veel aandacht voor dit probleem, dat heel moeilijk is op te lossen. Er is ook altijd nog een definitieprobleem: uit een opleiding gaan wordt geregistreerd als de school verlaten maar het intreden in een andere opleiding wordt weer anders geregistreerd. Er is de laatste twee jaar wel veel meer zicht op het probleem gekomen, waarmee de cijfers ook betrouwbaarder zijn geworden, maar het is natuurlijk de opdracht van elke overheid om iets aan het probleem te doen.

Het college heeft zijn hoop gevestigd op de bestaande lokale initiatieven en heeft beide Regionaal Opleidingscentrum (ROC's) gevraagd of de provincie misschien kan inspelen op de projecten of hulp kan bieden. Maar gemeenten zijn er toch directer bij betrokken. Een centrale coördinatie van stageplekken of leerbanen komt er niet. Het is de bedoeling dat de scholen zorgen voor adequate stagebanen. Wel zal de provincie aandacht besteden aan projecten voor stageplaatsen voor meer kansarme leerlingen, want ook die leerlingen moeten hun opleiding afronden met een startkwalificatie. Een probleem is dat veel opleidingen voor de meer kansarmen niet de goedkeuring van de inspectie krijgen, omdat bij de ROC's geen eind/startkwalificatie is georganiseerd. Het is al met al een complex probleem. De provincie wil best projecten honoreren, maar zal de organisatie hiervoor niet op zich nemen.

Het college is niet voornemens het project met de ID-banen te herhalen.

De heer Veenstra pleit voor een Investeringspremieregeling (IPR) voor laaggeschoold werk. Het is de vraag of wel gestreefd moet worden naar meer van dergelijke banen, want de provincie zet meer in op opleiding en stages om mensen zodoende een betere startkwalificatie te geven. Hoe beide denkbeelden zich ten opzichte van elkaar verhouden, moet nog maar eens bekeken worden.

Voor zover spreker bekend is zet het Noorden als het gaat om het bedrag van € 2,73 miljard van het Rijk nog steeds in op infrastructuur, in welke vorm dan ook.

In tegenstelling tot de heer Dohle is spreker niet pessimistisch over de revitalisering van de bedrijventerreinen. BAHCO in Emmen loopt en de financiering voor De Wieken in Hoogeveen is rond. Aan die revitalisering draagt het bedrijfsleven ook het nodige bij.

Het is heel duidelijk de opzet dat ook bedrijven bijdragen aan de innovatie en daarmee kan het bedrag dat nu in de monitoring is genoemd, veel hoger worden.

Er is een autonome ontwikkeling te bespeuren in de werkgelegenheid. Met steun van de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) is er bij bedrijven weer enige interesse voor vestiging in Drenthe, maar daarnaast is het zaak om projecten van de grond te krijgen om de laaggeschoolden enige werkervaring te laten opdoen.

De heer HOLMAN zegt dat het de vraag is of wel genoeg wordt gedaan om de autonome groei te laten plaatsvinden. Dat hoeft niet zoveel te kosten, want het gaat dan om faciliteren, dus via de ruimtelijke ordening geen blokkades opwerpen en een attractieve uitstraling. Hij heeft de indruk dat de provincie op dit punt meer kan en moet doen. De brede Drenthepromotie komt daar dan nog weer achteraan.

De heer WEGGEMANS erkent dat Drenthe zich goed in de markt moet zetten. Hij wijst erop dat er de komende jaren geen nieuwe bedrijventerreinen bij hoeven komen. Op dat vlak is het voorwaarden-scheppend beleid al gerealiseerd. Maar het is zeker zaak dat de promotie van Drenthe op orde komt.

TWEEDE TERMIJN

De heer VEENSTRA hoopt dat het actieplan voor Emmen en omgeving er snel komt. In Zuidoost-Drenthe zijn velen op laaggeschoold of productiewerk aangewezen en vooral omdat veel van dit werk de laatste tijd is overgeplaatst naar Oost-Europa moet hierin geïnvesteerd worden. Bij de algemene beschouwingen komt spreker hierop terug.

Natuurlijk gaat ook de PvdA allereerst voor de aanleg van de Zuiderzeelijn in welke variant dan ook. Hij heeft alleen willen wijzen op het multipliereffect van een investering van € 2,73 miljard.

De heer DOHLE heeft kennisgenomen van de mededeling dat het college een unaniem door de staten aangenomen motie over een centraal arbeidsmarkt bureau naast zich neer heeft gelegd. De VVD heeft met de directie van een van de ROC's gesproken en heeft gehoord dat het toch wel verstandig is om op het moment dat partijen met elkaar overleggen één partij verantwoordelijk te maken voor het resultaat. Wie wordt nu verantwoordelijk voor het bereiken van de doelstelling van een vermindering van het aantal schoolverlaters met 30%? De mededeling van het college dat de scholen er geen zin aan hebben, vindt spreker te vrijblijvend.

De heer HOLMAN put hoop uit het antwoord van de gedeputeerde dat er accentverschuivingen gerealiseerd moeten worden. Dat een brede Drenthepromotie van belang wordt geacht geeft spreker de indruk dat bij de behandeling van de Voorjaarsnota goede zaken kunnen worden gedaan.

De heer WEGGEMANS zegt dat de provincie een centraal arbeidsmarkt bureau niet kan en niet wil organiseren. Het is een zaak van de gemeenten en het onderwijs. Alleen het onderwijs zelf kan het probleem oplossen en de provincie kan alleen maar faciliteren. Als de staten hiermee geen genoegen nemen dan moeten zij nog maar eens een motie indienen.

Met betrekking tot het actieplan voor een IPR voor laaggeschoold werk wacht spreker de inbreng van de PvdA bij de bespreking van de Voorjaarsnota af.

Tenslotte hoopt spreker dat niet alleen het college maar ook de andere fracties het met de heer Holman eens zijn.

(De vergadering wordt voor enige minuten geschorst en daarna hervat.)

(Mevrouw Smith en de heer Roeles verschijnen ter vergadering.)

13. Rapport Onderzoekscommissie Reserves en Voorzieningen van 7 april 2006

De VOORZITTER geeft eerst de voorzitter van de onderzoekscommissie de gelegenheid het rapport toe te lichten, waarna de statenleden vragen kunnen stellen.

De heer SLUITER vraagt of ook vragen aan het college kunnen worden gesteld.

De VOORZITTER antwoordt dat het college heeft laten weten met een schriftelijke reactie op het rapport te komen, welke reactie kan worden behandeld bij de Voorjaarsnota 2006. Maar de heer Swierstra is wel aanwezig en wil ook graag even reageren.

De heer LOOMAN zegt dat de commissie een onderzoeksopdracht heeft geformuleerd en dat vervolgens een accountantsbureau, niet zijnde de huisaccountant is gezocht om het onderzoek te verrichten. Op basis van het rapport van dit bureau - PricewaterhouseCoopers (PWC) - heeft de commissie conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd.

Spreker hecht eraan te melden dat geen onrechtmatigheden zijn geconstateerd, dat in de organisatie rond de reserves en voorzieningen, netjes gezegd, nog wel een verbeterslag is te maken, dat ook provinciale staten (PS) niet altijd alert is geweest als het ging om besluitvorming over reserves en voorzie-

ningen en dat met name bij de grote programma's die via de reserves en voorzieningen lopen een duidelijke monitoring door de staten gewenst is.

De commissie stelt verder voor een aantal individuele reserves gewoon te laten vervallen en de kleine uitgaven die daaruit werden gedaan in het vervolg via de algemene reserve of de exploitatie te laten verlopen.

Aan de opmerkingen van PWC over de kwalitatieve hoogte van de reserves heeft de commissie een financiële vertaling gegeven. De commissie stelt voor de vrijval die mogelijk is ten laste van de algemene reserve te brengen, waarmee die betrokken kan worden bij de Voorjaarsnota.

De heer SLUITER zegt dat de eerste reflex van zijn fractie na lezing van het rapport was: ha fijn, er kan meer geld uitgegeven worden. Die eerste reflex is inmiddels onderdrukt.

Het is opvallend dat het rapport niet helemaal compleet kon zijn omdat bepaalde gegevens ontbraken. Daarom wordt ook niet duidelijk wat nu heel precies de reservepositie van de provincie is.

Het beeld komt naar voren dat als het gaat om de reserves en voorzieningen de GS-organisatie niet alles op orde heeft. Is dit dan op alle andere onderdelen van het financiële beleid wel het geval?

Spreker heeft de volgende vragen:

1. Hoe heeft het zover kunnen komen dat het beeld oprijst dat de GS-organisatie op het punt van het beheer van de financiële reserves de zaak niet op orde heeft en dat GS zelf niet eerder hebben ingegrepen?
2. Wanneer verwacht de commissie de staten de definitieve stand van zaken te kunnen geven en op welke manier wordt die gepresenteerd - via een aanvulling op het voorliggende rapport wellicht? - en hoe denkt de commissie dat afspraken kunnen worden gemaakt over verbeteringen?

De heer VAN DE POL merkt op dat over dit rapport nog wel veel meer gezegd zal worden. Zo heeft Radio Drenthe de bevolking opgeroepen met ideeën te komen voor besteding van € 10 miljoen.

Is het niet inzichtelijk zijn van de reserves en voorzieningen een structurele of incidentele tekortkoming, of - nog ernstiger - is hetgeen in het rapport is gesignaleerd slechts het topje van een ijsberg?

Er wordt zo'n € 110 miljoen uitgegeven aan zorg, milieu en infrastructuur en daarvoor wordt voor een bedrag van € 60 miljoen aan kosten gemaakt, waarvan per jaar € 2,7 miljoen voor ICT. Desondanks kan het college geen antwoord geven op de vraag wat op de virtuele bankrekening aan reserves en voorzieningen staat. Daarom is een onderzoekscommissie ingesteld, die een externe accountant moest inhuren, maar ook die kon nog niet alle vragen beantwoorden.

De vraag rijst of het college geen verantwoording wil, of dat het geen verantwoording kan afleggen. Wat is er werkelijk aan de hand? Spelen nog meer zaken?

Achter een cryptische omschrijving van een accountant zit vaak een hele wereld.

Hoe onvolledig moet de informatie richting staten en publiek zijn, wil het Dagblad van het Noorden spreken van een janboel?

De onderzoekscommissie heeft goed werk geleverd en het CDA roept de staten op het rapport en de conclusies eenstemmig te aanvaarden.

Het CDA wil op de volgende vragen graag nog een antwoord.

1. Is de commissie van mening dat de organisatie rond de reserves en voorzieningen out of control is?
2. Kan de commissie iets zeggen over het mogelijk niet in control zijn van de bestuurlijke informatievoorziening en of dit een mogelijk signaal is van een nog groter probleem?
3. Heeft de commissie enig idee waarom in dit digitale tijdperk het college niet met een druk op de knop een antwoord kan geven?
4. Hoe kijkt de commissie, na al dit gedoe rond de voorzieningen, aan tegen de rapportages van de huisaccountant?

De heer BAAS vraagt hoe het komt dat de gegevens over de reserves niet op orde zijn. Heeft dat te maken met het niet op orde zijn van de administratieve organisatie? Heeft die administratieve organisa-

tie van oudsher in de cultuur binnen dit huis een lage prioriteit, zij heeft immers nooit in het centrum van de belangstelling gestaan? Hebben GS misschien graag wat onduidelijkheid en mist rond die reserves, daarmee het exacte bedrag versluiërend om vervolgens zo nu en dan een konijn uit de hoge hoed te toveren als er leuke dingen zijn te doen?

Spreker constateert na lezing van het rapport dat het bedrag van € 7 à € 10 miljoen dat door de commissie wordt genoemd, aan de voorzichtige kant is. Kan de commissie die constatering bevestigen?

De indruk bestaat dat het probleem dat nu aan de orde is provinciebreed speelt en dat in heel Nederland de reserves en voorzieningen niet netjes op een rijtje staan. Is het Interprovinciaal Overleg (IPO) hiervan iets bekend en zo ja, kan het IPO dan bewerkstelligen dat alle provincies op dit punt op een golflengte komen?

De heer HUIZING herinnert eraan dat bij de voorbereiding van de installatie van de commissie de rol en positie van het BTW-compensatiefonds aan de orde is geweest. Aanvankelijk is besloten dat fonds niet in het onderzoek te betrekken, maar naderhand heeft de commissie besloten dit wel te doen. Wat was hiervoor de reden?

Hoe is de werkwijze van de commissie geweest? Welke rol heeft zij in het hele proces gehad?

Op grond waarvan is het college tot de slotsom gekomen dat er wel een bedrag van € 7 tot € 10 miljoen uit de reserves kan worden gehaald?

Mevrouw NIEUWENHUIZEN maakt uit het rapport op dat er op grond van de reserves en voorzieningen nog wel enige ruimte in de begroting zit. Verder constateert zij dat PS in het verleden op een aantal punten door GS niet altijd serieus zijn genomen.

De fractie van de OPD kan in grote lijnen de aanbevelingen van de commissie onderschrijven. Zij beschouwt dit onderzoek als een eerste aanzet.

Dat het zoveel tijd heeft gekost om alle cijfers boven water te krijgen, dat begroting en documenten niet op elkaar aansluiten en dat de zaken over veel schijven in de organisatie lopen duidt erop dat er nog veel werk is te doen om de zaken op orde te brengen.

De commissie en PWC zijn van mening dat de vrijvallende gelden uit de Regiovisie Groningen-Assen aan de algemene reserve moet worden toegevoegd, maar volgens de OPD moet, als het ook om geld van de gemeenten gaat, hiervan ook een deel terug naar die gemeenten, dus naar de burgers.

In de reserve voor sociale en culturele ontwikkeling blijkt nu ineens € 40.000,-- te zitten, welk bedrag het college wil koppelen aan Mensen in het middelpunt. Kan de commissie uitzoeken hoe dit zit, want € 40.000,-- is toch veel te weinig voor een hele beleidslijn?

De heer DOHLE leest op pagina 11 van het rapport van PWC dat de inhoudelijke en financiële onderbouwing van de onderzochte reserves en voorzieningen van een adequaat niveau is, maar dat er daarnaast wel de nodige reserves, vaak van relatief geringe omvang, zijn die qua aard geen harde inhoudelijke en financiële onderbouwing kennen, wat op zich niet ongebruikelijk is. Verder vindt PWC het positief dat de provincie over een relatief gering aantal bestemmingsreserves en "eigen" voorzieningen beschikt. De accountant constateert ook dat er niet in belangrijke mate sprake is van vrije ruimte in de reserves met een inhoudelijke achtergrond en onderbouwing, waarbij het met name gaat om reserves en voorzieningen met een sterk politiek karakter.

Deelt de commissie de gevoelens, die uit de verschillende bijdragen blijken, dat in dit huis op financieel gebied de zaken niet goed voor elkaar zijn, terwijl uit het rapport van Ernst & Young, dat in de volgende vergadering aan de orde komt, blijkt dat er goede vooruitgang is geboekt? Ernst & Young heeft dan ook gewoon een rechtmatigheidsverklaring afgegeven.

In Binnenlands Bestuur staat onder de kop "Drentse spookreserves" iets over een onverantwoord grote reserve. Het gaat dan om het BTW-compensatiefonds. Is dat artikel onder verantwoordelijkheid van de commissie tot stand gekomen?

Als de accountant constateert dat er geen sprake is van een vrijval bij de reserves met een inhoudelijke achtergrond, hoe komt de commissie dan aan het bedrag van € 7 à € 10 miljoen? Op welke reserves en

voorzieningen wordt dan bedoeld? Als het gaat om reserves en voorzieningen met een politieke insteek dan zou het goed zijn die stuk voor stuk aan een onderzoek te onderwerpen.

Wat betekent het onttrekken van een bedrag van €7 à €10 miljoen aan de reserves en voorzieningen voor het weerstandsvermogen van de provincie?

De Reserve bestuursdwang wordt eigenlijk overbodig geacht, omdat daar al een hele tijd niet uit is geput. Maar betekent opheffing van die reserve dat de provincie iedere keer wanneer zij bestuursdwang wil uitoefenen, zij toestemming van de staten nodig heeft?

In tegenstelling tot wat op pagina 21 van het rapport wordt gesuggereerd, is het kanaal Meppel-De Punt al geruime tijd eigendom van de provincie.

Spreker complimenteert de commissie met het heldere en duidelijke rapport, maar hij wijst er wel op dat niet de indruk moet worden gewekt dat het op het gebied van de financiën een grote chaos is. PWC trekt die conclusie ook niet. Wel is duidelijk dat een verbeterslag nodig is in de samenwerking tussen de productgroepen en de afdeling financiën.

De heer LOOMAN dankt voor de lovende woorden in de richting van de commissie.

De commissie heeft niet nader onderzocht hoe het allemaal is gekomen, maar spreker wijst op het signaal van de huisaccountant dat het bij het onderzoek naar het weerstandsvermogen heel moeilijk was alle gegevens met betrekking tot de reserves en voorzieningen boven tafel te krijgen. Ook PWC concludeerde tijdens het onderzoek dat het de organisatie de nodige tijd kostte om op zich simpele vragen te beantwoorden. Ook bleek tijdens het onderzoek dat budgethouders zich niet herkenden in de cijfers die bij FC bekend waren. Dit alles maakte dat de commissie zich is gaan afvragen of alle gegevens wel direct beschikbaar zijn.

Als de commissie tot het oordeel was gekomen dat er sprake is van een administratieve puinhoop, zou zij dit wel hebben opgeschreven. De commissie vindt het wel zorgelijk dat niet alle gegevens direct beschikbaar zijn en dat de verschillende afdelingen bij die gegevens een andere beleving hebben, maar de overige kwalificaties die zijn gebezigd, worden niet door de commissie gedeeld.

Omdat was afgesproken de rapportage voor 1 april af te ronden en alle gegevens en onderbouwingen toen nog niet beschikbaar waren, is het rapport niet compleet. De commissie meende dat, om het een rol te kunnen laten spelen in de cyclus rond de Voorjaarsnota, het rapport toch al gepubliceerd moest worden. De commissie heeft het college gevraagd ervoor te zorgen dat de ontbrekende gegevens er voor 1 juli zijn en in ieder geval moet aan het eind van deze statenperiode de hele situatie rond de reserves en voorzieningen duidelijk zijn.

Ook sommige van de door de heer Van de Pol gebruikte kwalificaties worden niet door de commissie gedeeld. Of de gebleken onzekerheden rond de reserves en voorzieningen slechts het topje van een ijsberg zijn, weet de commissie niet - dit is niet onderzocht - maar als de staten na een discussie hierover met het college van mening zijn dat het wenselijk is dit verder te onderzoeken dan neemt de commissie daar kennis van. Maar ook de huisaccountant heeft hierover al een opmerking gemaakt.

Een kwalificatie als "de organisatie is out of control", wat erop duidt dat er niets van deugt, onderschrijft de commissie dus niet.

Het antwoord op de laatste vraag van de heer Baas moet van GS komen, maar mist geeft een hoop ellende. Een zeker gebrek aan sense of urgency binnen de ambtelijke organisatie om de zaken nu snel op een rij te zetten, heeft de commissie niet aangetroffen.

Omdat er een centraal onderzoek komt naar de BTW-kwestie heeft de commissie aanvankelijk het BTW-compensatiefonds buiten beschouwing willen laten. Maar omdat dit onderzoek nog wel enige tijd op zich laat wachten heeft de commissie besloten PWC te vragen ook die reserve in het onderzoek te betrekken.

Het is een belangrijk discussiepunt in de commissie geweest of de aanbevelingen van PWC in een bedrag zouden moeten worden vertaald. Om de vraag naar een kwantificering van het bedrag voor te zijn, heeft de commissie dit bedrag genoemd, want ondanks het feit dat PWC iedere reserve toch redelijk onderbouwd vindt, meent de accountant toch dat er meestal toch nog wel enige ruimte in zit, of dat een bedrag vrij kan vallen. Maar het genoemde bedrag is een interpretatie van de commissie.

De heer DOHLE vraagt of concreet kan worden aangegeven om welke reserves en voorzieningen het dan gaat en welke bedragen daar dan af kunnen. Als een politieke afweging nodig is, dan moet die in de Stencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) plaatsvinden en dan hebben de staten toch wat meer informatie nodig.

De heer LOOMAN zegt dat om exacte bedragen te noemen er met betrekking tot een aantal reserves en voorzieningen nog nadere informatie nodig is. Substantiële bedragen kunnen komen uit het BTW-compensatiefonds, de Reserve verkeer en vervoer, waarin de gelden uit de Regiovisie tijdelijk zijn geparkeerd, reserves en voorzieningen waarvan de gelden kunnen vrijvallen, omdat die niet meer actueel zijn of omdat er op een andere wijze iets geregeld kan worden. Daarmee kan het bedrag ergens tussen € 7 en € 10 miljoen uitkomen. De commissie heeft slechts een indicatie van de hoogte van het bedrag willen geven, maar de staten moeten natuurlijk over de vrijval besluiten.

De heer DOHLE maakt uit het rapport op dat het nog geen 5 december is, terwijl als een bedrag dat ligt tussen € 7 en € 10 miljoen wordt genoemd, allerlei partijen bij de bespreking van de Voorjaarsnota gaan filosoferen over een nuttige besteding van dat bedrag. Daarvoor moet dit bedrag wel onderbouwd zijn en die onderbouwing ontbreekt. Op grond van welke argumentatie kan bijvoorbeeld geld uit de reserve BTW-compensatiefonds of de Regiovisie worden gehaald, en hoeveel dan? De onderbouwing hiervan is belangrijk, te meer daar PWC die cijfermatige exercitie niet heeft willen doen.

De heer HARLEMAN wijst erop dat de statencommissie de politieke uitspraak moet doen of het verantwoord is een bedrag van € 7 tot € 10 miljoen uit de reserves te halen.

De heer LOOMAN vindt de vraag van de heer Dohle wel terecht. De commissie heeft op basis van het rapport van PWC, dat van elke voorziening een kwalitatieve beoordeling geeft, binnen een bepaalde bandbreedte een inschatting gemaakt van het bedrag dat vrij zou kunnen vallen. Dat de staten zich hierover uiteindelijk moeten uitspreken, staat natuurlijk als een paal boven water.

De heer DOHLE zegt alleen te willen horen op grond van welke motivatie de commissie tot deze bedragen is gekomen.

De heer LOOMAN zegt dat wanneer de commissie geen bedrag had genoemd, een van de eerste vragen van de staten zou zijn geweest of een inschatting zou kunnen worden gegeven van het vrij te vallen bedrag.

Spreker zegt niet te weten of het probleem bij meer provincies speelt, de commissie heeft hier geen navraag naar gedaan.

De heer BAAS wijst erop dat in het rapport staat dat de kwestie van het BTW-compensatiefonds heel verschillend kan zijn geregeld. Dat geeft hem het idee dat dit met andere reserves en voorzieningen ook wel eens het geval zou kunnen zijn.

De heer LOOMAN zegt ook wel eens collega in een andere provincie te hebben gebeld en toen gehoord te hebben dat daar sprake is van een vergelijkbare problematiek. De commissie heeft zich hier echter niet mee beziggehouden.

Alhoewel PWC het onderzoek is gestopt, is wel duidelijk op welke punten nog nadere gegevens boven tafel moeten komen. GS is gevraagd die gegevens op tafel te leggen.

Bij de reserve van de Regiovisie gaat het om provinciaal geld. In de Reserve sociaal-culturele ontwikkelingen zit nog € 40.000,- en als daar geen verplichtingen meer tegenover staan, zou dat bedrag kunnen vrijvallen.

De commissie neemt geen verantwoordelijkheid voor hoe dingen in de pers verschijnen. Vlak voor de persconferentie van 11 april heeft de redactie van Binnenlands Bestuur gebeld. Omdat voor dat blad de

deadline dinsdag 17.00 uur is, heeft de secretaris van de commissie een aantal aanvullende technische vragen beantwoord. Of het artikel een adequate vertaling is van die antwoorden, weet spreker niet.

De heer DOHLE wijst erop dat de door hem aangehaalde woorden in het artikel tussen aanhalingstekens staan, wat erop duidt dat die woorden ook werkelijk zijn gebezigd.

De heer LOOMAN zegt dat de secretaris van de commissie ontkent die woorden te hebben gebruikt. Hij wil nog wel eens nagaan hoe het precies is gegaan.

De heer DOHLE lijkt het normaal dat in dergelijke gevallen de woordvoerder van de commissie een interview geeft.

De heer LOOMAN zegt dat alle woordvoeringen via de voorzitter zijn gelopen, maar dat vanwege de deadline van Binnenlands Bestuur druk op de secretaris is uitgeoefend om enkele vragen te beantwoorden.

Er is een relatie tussen de reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen. De reserves en voorzieningen zijn een aparte manier van financiering en zij tellen mee in het weerstandsvermogen voor zover zij kunnen vrijvallen. Als dus gelden uit die reserves en voorzieningen vrijvallen en worden toegevoegd, neemt het weerstandsvermogen toe in plaats van af.

Van de Reserve bestuursdwang is jaren geen gebruik gemaakt en het is daarom de vraag of daarvoor een aparte reserve moet blijven bestaan. De commissie stelt voor daarover met het college pragmatische afspraken te maken: de kosten ten laste te laten komen van de exploitatie zonder dat daar een expliciet statenbesluit aan ten grondslag ligt of in voorkomende gevallen een beroep te doen op de Algemene reserve. De commissie is er niet voor, voor al dergelijke incidenten aparte reserves en voorzieningen te laten bestaan.

De heer BOMHOF vraagt of dit betekent dat de staten voor het uitoefenen van bestuursdwang à raison van een X-aantal euro's toestemming moeten geven.

De heer LOOMAN wil dit juist niet. Er moet heel pragmatisch worden gewerkt: er wordt in de begroting een bepaalde post voor opgenomen met de toevoeging dat een overschrijding van het bedrag moet worden gemeld, of iets van gelijke aard. Het jaar in jaar uit een pot geld in stand houden waaruit niet wordt geput, heeft geen zin.

De heer BOMHOF zegt dat het er dus op neerkomt dat er een vaste begrotingspost komt. De pot wordt nu voor een groot deel gevuld met door de provincie geïnde dwangsommen. Heeft de commissie daar rekening mee gehouden?

De heer LOOMAN zegt dat de commissie dit samen met de staten tot op de bodem zal uitzoeken.

De heer BOMHOF vraagt zich af of het dan wel wijs is de Reserve bestuursdwang op te heffen.

De heer LOOMAN zegt dat de commissie in dezen het advies van PWC volgt.

Met betrekking tot de vaarverbinding Meppel-de Punt is nog een discussie gaande over de omvang van de afkoopsom van het Rijk en het rentepercentage. Gelet op het onderhoud dat de komende jaren nodig is, is er wel zorg over de omvang van deze reserve.

De VOORZITTER constateert dat na het Forum het onderlinge debat over het rapport kan starten.

(De vergadering wordt om 17.03 uur geschorst en om 18.20 uur hervat.

Mevrouw Smith en de heren Baas, Roeles, Haar en Weggemans verlaten de vergadering.)

De heer WIERINGA is blij dat er nu eindelijk een rapport is over de reserves en voorzieningen, maar is minder blij dat hiervoor een apart accountantsbureau moest worden ingeschakeld en dat het zelfs een erkend accountant zoveel moeite heeft gekost om alle gegevens boven tafel te krijgen.

Zowel de accountant als de budgethouders is echter ook nu nog niet alles duidelijk.

Op welke manier gaat het college ervoor zorgen dat in het vervolg de controle op een eenvoudige en doeltreffende manier kan worden uitgevoerd?

Op welke manier zorgt het college ervoor dat de reserves die onderdeel uitmaken van het eigen vermogen strikt gescheiden worden van de voorzieningen die onderdeel zijn van vreemd vermogen?

De heer HARLEMAN erkent aanvankelijk niet zoveel in de onderzoekscommissie te hebben gezien, maar constateert nu dat hij zich vergist heeft. Immers, het werk van de "commissie-spaarvarken" heeft toch nog aardig wat opgeleverd.

De commissie constateert op grond van het rapport dat ook de staten niet altijd alert genoeg zijn en te weinig blij hebben gegeven van een zekere behoefte aan controle (pagina 4). Uit deze uitspraak maakt spreker op dat hij eigenlijk een sukkel is: hij probeert immers al jaren controle op de zaak te krijgen en nu blijkt dat al zijn pogingen zijn mislukt. Het blijkt veel slimmer te zijn een commissie te benoemen, die conclusies te laten trekken en vervolgens vrolijk verder te gaan, tenzij de conclusies persoonlijke consequenties hebben.

De commissie constateert verder dat de administratie van de reserves en voorzieningen niet altijd in overeenstemming is met de cijfers. Dat is op zich wel zorgelijk, maar eigenlijk hoeven de staten daar niet op te letten: daar hebben zij een accountant voor. Daarom heeft hij de huisaccountant gevraagd waarom hiervan in zijn rapporten niets terug te vinden is dan alleen het verhaal over het weerstandsvermogen. Het antwoord op die vraag was niet erg duidelijk.

Het punt dat de meeste aandacht heeft getrokken is dat de commissie stelt dat er een bedrag van € 7 tot € 10 miljoen uit de reserves kan worden gehaald. In de pers is daarop gemeld dat het spaarvarken van de provincie Drenthe overvol is. Dat is echter absoluut niet het geval; die constatering is namelijk vergelijkbaar met de constatering dat een bedrag tussen € 15 en € 20 miljoen op een ander manier besteed kan worden, waarmee ook niet gezegd is dat er te veel reserves zijn.

In deze statenperiode is al ruim € 21 miljoen uit de reserves gehaald en de nog resterende ruimte moet er voor de volgende staten zijn.

Het nu nog verminderen van de reserves vergroot de risico's voor de toekomst.

De omvang van het BTW-compensatiefonds is slechts gebaseerd op wat bij de instelling ervan in een jaar was overgehouden en toch stelt de commissie voor hiervan 25% uit te geven. Maar als na een definitief besluit van het Rijk er een tegenvaller is van enkele tonnen per jaar, dan is het bedrag van € 5,7 miljoen gauw op. Een provincie met € 0,- in haar BTW-compensatiefonds zal dan ook eerder een probleem hebben dan Drenthe.

Een halfjaar geleden is besloten de € 11 miljoen, die over was van de Regiovisie Groningen-Assen in de Reserve verkeer en vervoer te storten. Het college is hier niet onduidelijk over geweest. Het bedrag is bedoeld om de eerst aanbestedingen te doen, waarmee wordt voorkomen dat er op den duur een negatieve reserve ontstaat. Bovendien heeft spreker het vermoeden dat bij de Voorjaarnota 2006 blijkt dat voor de N33 nog € 10 miljoen nodig en dat dan van die € 11 miljoen gebruik wordt gemaakt.

GroenLinks neemt de aanbevelingen van de onderzoekscommissie over. De fractie dringt er alleen op aan de twee reserves die betrekking hebben op de vaarwegen samen te voegen en te ontschotten, waarna de tegenvallers van de ene gecompenseerd kunnen worden door de meevallers van de andere.

De heer VAN DE POL heeft de voorzitter van de commissie horen zeggen dat de interne beheersingsmaatregelen voor verbetering vatbaar zijn en dat enkele administratieve processen in dit huis niet de hoogste prioriteit hebben. De opmerking van de VVD dat er sprake moet zijn van afstemming tussen budgethouder en de financial controller heeft hem wat verbaasd, want dat moet in de 21e eeuw toch vrij gemakkelijk zijn. Wat is dan het ambitieniveau dat de VVD nastreeft?

Het is spreker verder nog niet duidelijk of alle fracties van plan zijn het rapport integraal over te nemen, iets wat het CDA wel doet.

Wat gaat het college overigens verder doen en wanneer zal het probleem zijn opgelost?

De heer VEENSTRA stelt vast dat de tweede termijn van het CDA toch wat anders van toon is dan de eerste termijn en van de verklaringen in de pers, waarin de term 'janboel' is gebruikt. In de eerste termijn was het CDA vrij stellig; neemt die fractie daarvan nu afstand?

De heer HOLMAN zegt het woord "janboel" niet te hebben gebruikt.

De heer VEENSTRA wijst erop dat het CDA toen toch wel veel verder ging dan het voorliggende rapport.

De heer HOLMAN zegt dat het wel drie jaar heeft gekost om de cijfers boven tafel te krijgen en dat daarvoor eerst nog een aparte commissie moest worden benoemd. Het was ook niet voor niets dat de staten besloten dit onderzoek te laten doen.

De heer VEENSTRA merkt op dat uit de eerste termijn van het CDA en de opmerkingen via Radio Drenthe niet direct viel op te maken, dat die fractie de aanbevelingen uit het rapport wilde overnemen.

De heer VAN DE POL zegt dat het rapport wel de vraag oproept hoe het zover kon komen dat een aparte commissie moest worden ingesteld om de informatie op tafel te krijgen. In zijn rapport bij de Jaarrekening 2005 maakt de accountant ook opmerkingen over het ambitieniveau bij de wijze waarop de apparaatskosten aan de producten worden toegerekend.

De heer VEENSTRA vraagt of het CDA dan van mening is dat het college geen grip heeft op de financiën.

De heer VAN DE POL zegt dat de organisatie perfect in de gaten houdt dat de personeelskosten en de huisvestingskosten op de juiste posten worden geboekt. Hij zet, net als de accountant, alleen vraagtekens bij de politieke verantwoording met betrekking tot producten en keuzes die gemaakt worden.

De heer DOHLE wijst erop dat de accountant dit nu juist niet doet. De opmerking van de accountant slaat slechts op een aantal kleinere reserves en voorzieningen. Natuurlijk kan het ambitieniveau in dezen niet groot genoeg zijn. De relatie tussen de productgroepen en financiën moet verbeterd worden, maar de organisatie moet wel roeien met de riemen die zij heeft en ook het CDA wil de kosten van die riemen beheersbaar houden. Natuurlijk is het niet goed dat er van 4 reserves nog nadere gegevens moeten komen, maar het is ook niet zo dat er van de reserves en voorzieningen niets deugt. Dat valt ook niet uit het rapport van PWC af te leiden.

De heer HOLMAN zegt die suggestie ook niet gewekt te hebben.

De heer DOHLE zegt dat dit wel is gebeurd.

De heer VEENSTRA herinnert de heer Holman aan zijn woorden via de radio dat er geen grip was op de financiën.

De heer HOLMAN zegt gezegd te hebben dat niet helder is hoeveel geld er is en dat het drie jaar heeft moeten duren voor er duidelijkheid kwam. Deze hele statenperiode is al op duidelijkheid aangedrongen en nu blijkt er behalve de huisaccountant nog een externe accountant nodig te zijn om de gegevens boven tafel te krijgen. Spreker heeft er moeite mee die gang van zaken normaal te vinden.

De heer VEENSTRA merkt op niet gezegd te hebben dat dit normaal is.

De heer WENDT vindt het geruststellend dat de commissie niets onrechtmatig heeft geconstateerd. Er is daarom geen sprake van belangrijke tekortkomingen. Het is wel zorgelijk dat het veel meer tijd heeft gekost om de cijfers boven water te krijgen dan vooraf werd verwacht. Zijn de cijfers wel op orde, met name die rond de Reserve investeringen verkeer en vervoer? Vandaar de aanbevelingen 8 en 9.

De staten moeten ook de hand in eigen boezem steken en alerter zijn, meer doorvragen en zich niet met een kluitje in het riet laten sturen (aanbevelingen 1 tot en met 5, 10, 11, 13, 18, 29 en 30). GS moeten dan natuurlijk wel transparant en informatief zijn richting PS, opdat die hun controlerende taak goed kunnen vervullen.

Nog niet alle cijfers zijn boven tafel gekomen en dat dient wel op korte termijn te gebeuren. Ook dienen enkele procedures en processen te worden verbeterd (aanbevelingen 6 tot en met 9, 12, 14 tot en met 17, 19 tot en met 28 en 30).

Spreker gaat ervan uit dat het denken binnen de organisatie niet is vastgeroest. Heeft de administratie rond de reserves en voorzieningen misschien een te lage prioriteit gehad, waardoor die niet op orde is (aanbeveling 9)?

Wat doet het college met de aanbeveling om de kleine reserves op te heffen?

De fractie van de ChristenUnie neemt het rapport over.

De heer HUIZING zegt dat de discussie over de reserves en voorzieningen eigenlijk al in 2003 is begonnen. Het bleef bij een discussie tot de huisaccountant in zijn rapport over de beoordeling van het weerstandsvermogen op basis van interviews met sleutelfiguren binnen de ambtelijke organisatie schreef dat er weinig informatie beschikbaar was omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen. Dat beeld van de huisaccountant wordt min of meer bevestigd in het rapport van de commissie-Looman, maar aan twee zaken valt niet voorbij te gaan, namelijk de opmerking van de huisaccountant over de jaarstukken 2005 en de brief van januari 2006 van het Ministerie van BZK waarin een oordeel wordt gegeven over de toegezonden stukken. Uit die brief blijkt dat Drenthe een van de weinige provincies was die de stukken tijdig klaar had en bovendien de zaken op orde had.

Het voorliggende rapport is in het gesprek van de Begeleidingscommissie Accountant met de huisaccountant aan de orde geweest. De accountant verklaarde heel positief te zijn over de verbeterlagen in de financiële administratie.

Wat de huisaccountant bij zijn beoordeling van het weerstandsvermogen schreef, wordt op sommige punten nog versterkt door de onderzoekscommissie.

Als een budgethouder laat weten zich niet in de cijfers te herkennen, is de vraag aan de orde wie stuurt en beheerst. Maar de opmerking van de voorzitter van de commissie dat er geen sprake is van onrechtmatigheden fleurt de zaak wel wat op.

Aan de rol van de staten schort ook nog wel het een en ander, staat op pagina 4 van de eindrapportage. Wijzen op wat anderen hadden moeten doen is goed, maar ook de eigen rol moet in het oog worden gehouden, want de staten hebben er wel steeds zelf bij gezeten.

Er zijn inmiddels in overleg met de ambtelijke organisatie verbeterlagen gemaakt in de opzet van de begroting en de rekening. Wat nu ter tafel komt, is eigenlijk nog niet adequaat, maar er wordt aan een verbetering gewerkt.

De onderzoekscommissie heeft de aanbevelingen van de externe accountant in eigen woorden vertaald opgenomen, omdat die beter aansluiten bij het in dit huis gebruikte jargon.

De fractie van de PvdA is geneigd mee te gaan in de voorstellen van de commissie, maar stelt de vraag wat er nu verder moet gebeuren. De PvdA ziet de discussie van nu als een tussenstap, want alle gegevens en ook de opvatting van het college zijn nog niet beschikbaar.

Herkent het college zich in de eindrapportage? De insteek van het college is mede bepalend voor het eindoordeel van sprekers fractie.

Bij de verdere afwikkeling moet de commissie-Looman, die heeft aangetoond onder druk te kunnen werken en sturend te kunnen optreden, als aanjager fungeren, want de nieuwe staten moeten eigenlijk met een schone lei kunnen beginnen. Het aftikken van afspraken kan wel plaatshebben in BFE.

Aan het eind van het proces moet ook nog worden bekeken in hoeverre een afstemming nodig is met de werkgroep-programmabegroting. Nu nog sluiten de financiële stukken vaak niet op elkaar aan.

De PvdA onderschrijft vooralsnog de aanbevelingen van de commissie-Looman. De fractie wil die commissie ook als aanjager van het verdere proces laten fungeren en daarmee bereiken dat de zaken ordentelijk aan de nieuwe staten kunnen worden overgedragen.

De heer SLUITER is erg benieuwd naar de reactie van GS op de door de commissie-Looman boven water gehaalde feiten en op de conclusies van die commissie. Het gaat dus om twee reacties. De basale vraag is natuurlijk wat volgens het college de dieper liggende oorzaak is van de ontstane situatie, zoals die door de commissie-Looman is beschreven. Was er sprake van een ondergeschoven kindje, had de zaak geen prioriteit, is er sprake van een cultuurprobleem in de organisatie of van een aansturingsprobleem? Het is nodig de oorzaak boven water te krijgen, want daar kan van geleerd worden.

Is er na dit onderzoek voor de staten en de Statencommissie BFE aanleiding erover na te denken of er op specifieke onderdelen op het terrein van financieel beleid en beheer nog weer eens, en dan op een ander terrein, zo'n exercitie moet worden gestart? De fractie van D66 voelt daar in beginsel wel voor, omdat het zowel voor PS als GS iets oplevert.

Er komt nog een uitvoerige reactie van het college op het rapport en eigenlijk pas daarna kunnen de staten tot een afgerond oordeel komen. Hoe denkt de commissievoorzitter dit te organiseren?

De heer DOHLE zegt dat ook zijn fractie nog niet toe is aan het integraal overnemen van het rapport van de onderzoekscommissie. Het "hoor en wederhoor" moet eerst zijn toegepast.

De suggestie van de heer Huizing om het nu gelopen traject een bepaald vervolg te geven, spreekt de VVD wel aan, omdat de fractie dit rapport aangrijpt om te bepalen hoever de grip van PS moet reiken en omdat zij aan de hand van dit rapport wil bespreken hoe voorzichtig met reserves en voorzieningen moet worden omgegaan. Er moet dus een vervolg op dit rapport komen en uiteindelijk moet dan in BFE en de staten tot een besluit worden gekomen. Als de commissie-Looman daarin een aanjaagfunctie wil hebben, lijkt spreker dat uitstekend.

Voor het overige is het helder dat sommige dingen beter kunnen en beter moeten.

De VOORZITTER heeft vernomen dat het college binnenkort met een uitvoerige brief in reactie op het rapport komt. Die brief kan besproken worden bij de behandeling van de Jaarrekening 2005 en de Voorjaarsnota 2006. Bij die bespreking kunnen politieke uitspraken worden gedaan en moties worden ingediend.

De kwestie komt dus, mits alle stukken op tijd binnen zijn, in de volgende ronde opnieuw aan de orde.

De heer SWIERSTRA vond het een bijzondere gewaarwording om de dossiers kennend, inmiddels tot over de oren in de discussies over de OV-chipkaart, de Zuiderzeelijn en de Voorjaarsnota et cetera zittend en na een tweedaagse reis thuiskomend in de bestuurlijke gezinsbode van Drenthe een artikel te zien met de kop "Spookreserves in Drenthe" en de zinsnedes "€ 7 à € 10 miljoen over" en "niet in control". Dat was een buitengewoon onaangename ervaring en daarom heeft het hem aangenaam verrast in de Statencommissie BFE een veel genuanceerder beeld te krijgen voorgelegd. Het is hem nu duidelijk dat de secretaris van de onderzoekscommissie afstand heeft genomen van het citaat in Binnenlands Bestuur en dat de commissie afstand neemt van het hier en daar opgeroepen beeld als zou de boel niet op orde zijn.

Als er al vragen zijn over de reserves en voorzieningen, dan zijn die niet het topje van een ijsberg; het is eerder omgekeerd: de rest is helemaal voor elkaar.

De afgelopen jaren zijn veel managementletters ontvangen met veel commentaar en op- en aanmerkingen over het interne control- en beheerssysteem en daarom was het de allereerste opdracht van het eerste college in het dualistisch systeem ervoor te zorgen dat aan de nieuwe rechtmatigheidseisen werd voldaan. Andere problemen hebben daardoor misschien wat minder aandacht gehad, maar dat wil niet zeggen dat die niet opgelost moeten worden.

De managementletters zijn inmiddels steeds positiever en neutraler van toon geworden en er zijn inmiddels goedkeurende verklaringen van de accountant van BZK; Drenthe is dus aardig goed op weg, waarmee zeker niet gezegd is dat Drenthe er al is.

De hoofdbevinding van het rapport is dat ten aanzien van alle relevante reserves en voorzieningen, inhoudelijk en financieel de boel adequaat is geregeld en dat Drenthe in vergelijking met andere provincies heel weinig van dergelijke reserves heeft. Er is voor het college dus geen enkele reden om mist te veroorzaken, integendeel, het college probeert begroting en jaarrekening steeds transparanter te maken en er vinden steeds audits plaats, juist om alles nog meer te verbeteren.

Het college heeft twee jaar geleden de eerste versie van de Nota reserves en voorzieningen uitgebracht, omdat het zelf ook duidelijkheid wilde hebben over het weerstandsvermogen, nadat decennia lang op een bepaalde manier was omgegaan met de financiën, waarbij er op een wat minder scherpe manier politieke verantwoording werd afgelegd over met name het administratieve deel van het systeem, want uiteindelijk klopte het allemaal wel. Dat is ook nu het geval, op een enkele fout na, maar steeds zette de accountant zijn handtekening. Daar ging het college dan op af en dat was ook volgens PWC terecht.

Dit betekent echter niet dat veel dingen niet nog beter kunnen en juist die dingen heeft PWC aangegeven. Aan veel van die verbeteringen wordt al gewerkt, want ook de huisaccountant heeft in zijn managementletter daarop aangedrongen. Zo is er de actuamodule.

Het college heeft goed stuur op de beleidsgroepen en weet precies wat er wel en niet in de programma's zit en vervolgens gaat financiën die programma's financieel-technisch in de begroting vertalen. Daarna zijn de zaken niet altijd meer een op een herkenbaar, maar het streven is dit aan het eind van de collegeperiode een stuk beter voor elkaar te hebben. Uiteindelijk komen alle cijfers natuurlijk wel op tafel en die kunnen dan ook wel verklaard worden. Het duurt soms wat lang, maar dat komt mede doordat de automatisering nog niet zover is gevorderd, dat met een druk op de knop duidelijk is hoe het precies zit. Soms is de oorzaak ook dat de hoogste prioriteit wordt gegeven aan de uitvoering van het beleid.

(Mevrouw Nieuwenhuizen verlaat de vergadering.)

Maar soms zitten er ook gekke dingen tussen.

Het verschil van ruim € 1 miljoen waarvan op pagina 17 van het rapport van PWC sprake is, is veroorzaakt doordat rente is toegerekend aan de extra geparkeerde dotatie uit de Regiovisie, wat er in de begroting niet is uitgehaald. Het college zal dit allemaal uitleggen in een uitvoerige reactie op het rapport, waarin een aantal algemene kanttekeningen zal worden gemaakt en zal worden ingegaan op de op- en aanmerkingen per reserve, waarna het college zijn opvattingen zal geven op de aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Dan zal ongetwijfeld een heel politieke discussie volgen.

Mevrouw MULDER zegt dat de onderzoekscommissie ten aanzien van alle punten het hoor en wederhoor heeft toegepast. Het zou haar dan ook verbazen wanneer er een groot gat zat tussen het verhaal van het college en het feitenrelaas van de ambtelijke dienst.

De heer SWIERSTRA wijst erop dat het hoor en wederhoor een beperkt gebeuren was en geen politieke toets heeft doorstaan. Dat laat onverlet dat de cijfers moeten kloppen en dat is met veel van de in het rapport genoemde cijfers ook het geval. Het college zal vooral reageren op onduidelijkheden en vragen van PWC en een enkele omissie. Het kanaal Meppel-De Punt is al in 1994 door de provincie overgenomen en er is dus geen sprake van een afkoopsom. Waarschijnlijk is er enige verwarring ontstaan met de discussies over de overdracht van de N34.

De heer WIERINGA vindt een kanaal toch wel iets heel anders dan een weg.

De heer SWIERSTRA erkent dit, want een kanaal is nat en een weg droog.

Het college zal ook reageren op de meer politieke voorzetten die in het rapport van PWC worden gegeven. Het college zal ervoor zorgen dat de zaken die nog niet helemaal duidelijk, dit zo goed mogelijk wel worden en zal ook goed letten op de aansluiting. Of dit geld oplevert, is overigens nog maar de vraag. De reserves worden voor een deel al geactualiseerd en de rest volgt nog. Daaruit moet op een gegeven moment ook blijken of het college er politiek iets mee kan. Natuurlijk kunnen de staten besluiten met verkeer en vervoer te stoppen en al het geld in het Drents Museum te stoppen, dat is dan een politiek besluit. Het college zal enige munitie voor dergelijke discussies klaarleggen.

Spreker heeft zich wel wat gestoord aan de suggestie als zou de beslissing over het parkeren van de overschotten uit de Regiovisie weggefrommeld zijn. Het tegendeel is het geval geweest. Het gebeurt wel dat het college via een begrotingswijziging of de voorjaarsnota politieke besluiten aan de staten voorlegt, maar daarover is dan steeds discussie mogelijk. Maar misschien moet dit technisch wel anders geregeld worden. Zo is de discussie nu of het niet beter en technisch juist is om de extra gelden van de Regiovisie die geparkeerd zijn in de Reserve verkeer en vervoer in een aparte reserve te stoppen. Dat is puur techniek, maar politiek is vastgesteld dat de gelden van de Regiovisie de eerste jaren niet nodig zijn en dat die geparkeerd kunnen worden tot de staten hebben besloten wat er met dat geld moet gebeuren. Het college heeft enkele voorbeelden voor besteding genoemd.

Het is absoluut niet zo dat de ene accountant de andere echt tegenspreekt, ze hebben ongetwijfeld op bepaalde punten wel commentaar op elkaar. Het college zal de huisaccountant zijn reactie op het rapport van PWC vragen.

Als wordt besloten het BTW-compensatiefonds op te heffen en het geld in de algemene reserve te storten, wordt het risico bij die algemene reserve gelegd. Er zijn signalen dat er een forsere uitname uit het Provinciefonds zal komen dan waarvan altijd is uitgegaan. Als dit gebeurt dan moet er toch ergens geld vandaan komen. Mede daarom is het college bij de vorige Nota reserves en voorzieningen aan de voorzichtige kant gaan zitten en heeft het niet meer ruimte willen weggeven; het college wil voorkomen door de grens van het weerstandsvermogen te zakken of aan het potverteren te slaan. Maar als er geld uit het BTW-compensatiefonds kan komen, is dat mooi, want het college kan nog veel geld gebruiken, al is het maar om het aantal opcenten te verlagen.

Het is zeker het doel van het college om aan het eind van het jaar ervoor te hebben gezorgd dat de nieuwe staten en het nieuwe college voldoende ruimte hebben om beleid te voeren.

Van verschillende kanten is opgemerkt dat de staten er zelf bij hebben gezeten. Wanneer de staten na een discussie met een beleidsonderdeel instemmen, wordt dit door het college als een helder politiek signaal opgevat.

Het was a hell of a job om het zover te krijgen dat de accountant de rechtmatigheidsverklaring kon afgeven en de rest moet nu volgen. Of de ambtelijke capaciteit hiervoor te allen tijde voldoende is, moet nog blijken, want er staan veel grote klussen op stapel. Zo wil het Rijk een single audit systeem invoeren, dat ertoe moet leiden dat de rapportageverplichtingen richting de diverse rijksdiensten afnemen, maar dat toch heel wat administratief werk zal betekenen. Het is het college echter helder waar de prioriteiten van de staten liggen.

Het college zal de aanbevelingen goed bekijken, maar het is al op veel punten bezig. Het college zal met een gedegen reactie komen op zowel de waarnemingen als op de verschillende adviezen en vervolgens daarover met de staten een politieke discussie aangaan.

Voor het uitkomen van de Voorjaarsnota kan dit allemaal niet meer, want die is op een haar na klaar. De brief met de reactie op het rapport zal er in ieder geval zijn op het moment dat de staten de Voorjaarsnota 2006 gaan bespreken.

De heer SLUITER wijst erop dat in een mail van de commissiegriffier staat dat GS deze maand - dat is dus april - met een schriftelijke reactie komen.

De heer SWIERSTRA vindt die termijn aan de krappe kant.

De heer DOHLE vindt dat die brief er toch wel voor 17 mei moet zijn.

De heer SWIERSTRA zal serieus proberen dit voor elkaar te krijgen. Een aantal actualiseringen waarom expliciet is gevraagd, moet gereed zijn op het moment dat de begroting wordt verzonden. En ten slotte moet aan het eind van het jaar helder zijn wat er in de volgende collegeperiode mogelijk is.

TWEEDE TERMIJN

De heer WIERINGA heeft geen antwoord gehad op zijn vragen op welke manier GS ervoor zorgen dat de controle op een eenvoudige en doeltreffende manier kan worden uitgevoerd en op welke manier GS ervoor zorgen dat de reserves die onderdeel uitmaken van het eigen vermogen strikt gescheiden worden van de voorzieningen, die onderdeel uitmaken van het vreemd vermogen.

Heeft het feit dat die gegevens zo moeilijk boven tafel zijn te krijgen misschien te maken met *pro^{BIS}*?

De heer HARLEMAN zegt dat wel duidelijk is dat wanneer GroenLinks in het volgende college de gedeputeerde van financiën mag leveren, er sprake zal zijn van een consistente lijn.

Spreker heeft zichzelf in de eerste termijn een sukkel genoemd en dat woord neemt hij nu terug. Maar feit blijft dat er voor de staten redenen genoeg zijn om de hand ook eens in eigen boezem te steken; niemand is op die opmerking ingegaan.

De staten hebben een halfjaar geleden besloten de komende jaren € 11 miljoen in de Reserve verkeer en vervoer te stoppen en zeggen nu dat dit geld naar de algemene reserve moet. Hadden de staten een halfjaar geleden wel voldoende in de gaten wat het voorstel van het college inhield?

Het lijkt spreker goed het voorstel van D66 om op andere terreinen ook eens een dergelijk onderzoek te doen, over te nemen. Zo'n onderzoek is goed om de staten nog eens te wijzen op waar zij mee bezig zijn.

Als de staten op grond van de bevinding van de onderzoekscommissie dat er een bedrag van € 7 tot € 10 miljoen beschikbaar is, besluiten enkele miljoenen uit te geven, zijn zij ook verantwoordelijk voor de politieke gevolgen.

De heer SWIERSTRA heeft met waardering kennisgenomen van het college van de heer Harleman. Hij meent de vragen van de heer Wieringa impliciet al te hebben beantwoord, maar de antwoorden komen meer expliciet in de brief te staan.

Probis gaf in het verleden problemen, maar nu niet meer.

De VOORZITTER stelt vast dat het onderwerp nu voldoende besproken is, maar ongetwijfeld nog wel eens aan de orde komt.

(De heren Van de Pol en Langenkamp verlaten de vergadering.)

14. Brief van 21 maart 2006 van het IPO, kenmerk IWV 90045/06, over de Modelverordening rechtspositie statenleden

De VOORZITTER stelt voor dat elke fractie in een termijn haar standpunt verwoordt. De griffier zal op basis van die inbreng een reactie richting het IPO formuleren.

De heer BOMHOF wil zich beperken tot artikel 18.

Het valt zijn fractie op dat er steeds sprake is van activiteiten, waarmee ruimte wordt opengelaten voor inkomsten die uit niet-activiteiten zijn verkregen, zoals een pensioen of een fpu-uitkering, inkomsten uit vermogen en inkomen van een partner. Al die gegevens zijn van belang om te kunnen bepalen of iemand recht heeft op een uitkering van de provincie en moeten daarom bij de inkomensstoets, waarvoor het minimumloon als bovengrens zou kunnen gelden, worden betrokken. Als dus bijvoorbeeld de uitkering uit vermogen leidt tot een inkomen dat hoger is dan het minimumloon, volgt geen uitkering van de provincie.

De heer VEENSTRA wijst erop dat in de toelichting ook sprake is van inkomsten die uitgaan boven het wettelijk minimumloon.

De heer BOMHOF richt zich op de tekst van de verordening. Daarin is alleen sprake van het verrichten van activiteiten.

De heer HARLEMAN vindt het een goed idee de gedachte van de heer Bomhof aan het IPO door te geven. Er volgt dan vanzelf wel een reactie.

De heer BOMHOF zegt dat wanneer blijkt dat de heer Veenstra gelijk heeft, hem dat ook goed is, omdat het dan in ieder geval goed uitgezocht is.

(Mevrouw Mulder verlaat de vergadering.)

De heer HOLMAN zegt dat in zijn fractie de discussie was, of het statenwerk voor een deel werk is, of dat het iets is dat je naast je gewone werk doet. Dit is ook bepalend voor hoe wordt aangekeken tegen de hoogte van de vergoeding en de wachtgeldregeling. Het is vaak moeilijk voor iemand met een reguliere baan om daarnaast voldoende tijd aan het statenwerk te besteden en eigenlijk is het statenwerk dus gewoon werk. Daarom hebben sommige fractieleden een aantal uren van hun werk ingeleverd of anderen ingehuurd om zich te laten vervangen. Na het opgeven van het statenlidmaatschap hebben zij dan te maken met een derving aan inkomsten. Men moet dus geen statenlid worden om er financieel beter van te worden; dat geldt zeker voor een fractievoorzitter. Het is wat gênant over de eigen vergoeding te praten, maar de huidige wachtgeldregeling vindt het CDA prima. Voor de nieuwe regeling zal slechts een enkeling in aanmerking komen.

De heer SLUITER wijst erop dat nu de modelregeling van het IPO voorligt en dat de staten van Drenthe zelf kunnen besluiten of die de eigen regeling wel moet vervangen.

(De heer De Jong verlaat de vergadering.)

De heer HOLMAN gaat er vanuit dat toch enige aansluiting bij de IPO-regeling wordt gezocht; daarom heeft hij zijn opmerkingen willen maken. Het CDA hecht eraan dat bij verlaging van het aantal statenleden met 20% het bedrag voor de fractieondersteuning niet met 20% daalt. Dat moet zeker op het huidige niveau blijven, want bij daling van het aantal fractieleden zal de behoefte aan ondersteuning eerder groter worden dan kleiner.

De heer VEENSTRA vindt de door het IPO voorgestelde regeling sober en doelmatig. Zijn fractie is ook blij dat de wachtgeldregeling wordt versoerd en dat een relatie wordt gelegd met het wettelijk minimumloon.

De model-verordening heeft wel een relatie met het voorstel van de commissie-Dijkstal, maar de behandeling van dat voorstel ligt nu stil. Dat is jammer.

De heer HOLMAN vraagt of de heer Veenstra het statenlidmaatschap ziet als een functie naast een normale baan of als een stuk werk.

De heer VEENSTRA zegt dat het geen baan is. Statenleden zijn niet in dienst van de provincie. Het statenlidmaatschap kost veel tijd en wordt in veel gevallen naast het normale werk gedaan. De een lost dat op door een bepaald aantal uren in de week te gaan werken en de ander doet dat door iets in zijn eigen onderneming te regelen, maar het is geen baan. Daarom is het goed dat er een wachtgeldregeling komt die een relatie heeft met de Wet op het minimumloon.

De heer HOLMAN wijst erop dat een vergoeding wel heel bepalend is voor het feit of iemand in staat is statenlid te worden.

De heer VEENSTRA zegt dat daarom de koppeling met het werk van de commissie-Dijkstal zo mooi was. Omdat PvdA en CDA daarover ruzie hebben, ligt de bespreking in de Tweede Kamer hiervan stil.

De heer DOHLE merkt op dat de statendag zo is ingericht dat mensen met een normale baan nu eigenlijk in een halve dag in de week het statenwerk kunnen doen. Eigenlijk ligt alleen de woensdagmiddag vast; op andere dagen in de week zijn er nauwelijks activiteiten.

De heer HOLMAN denkt dat de meeste statenleden behoorlijk gebukt gaan onder een hoge tijdsdruk en vaker aanwezig zijn dan alleen op de woensdagmiddag.

De heer BOMHOF wijst erop dat de wachtgeldregeling is voor de periode na het statenlidmaatschap en niet bedoeld is voor gedeerde inkomsten tijdens het lidmaatschap van de staten.

De heer SLUITER merkt op dat statenleden soms een deel van hun uren inleveren om het statenwerk te kunnen doen. Zij hebben niet de garantie dat zij na ommekomst van hun statenperiode hun aantal uren bij de werkgever weer kunnen ophogen. Dan hebben zij een gat in hun inkomsten.

De heer VEENSTRA zegt dat in de destijds door zijn fractie ingediende motie ook stond, dat hiermee rekening zou moeten worden gehouden. Zijn fractie kan leven met de voorgestelde bepaling maar dan gekoppeld aan de voorstellen van de commissie-Dijkstal.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie dit onderwerp voldoende besproken acht.

Hij voegt een agendapunt 14a toe, het agendapunt met de titel "Jannes".

Het is vandaag voor het laatst dat Jannes Bos als commissiegriffier optreedt, welke functie hij zeven maanden heeft bekleed. Jannes heeft dat voortreffelijk gedaan.

Namens de commissie overhandigt hij de heer Bos een boek met de titel "Niet praten met de bestuurder". Die titel is niet bedoeld als een aansporing voor volksvertegenwoordigers, waarvan ook de heer Bos er een is, om niet met bestuurders te spreken, maar als lokkertje om het boek te gaan lezen.

(Applaus.)

De heer BOS zegt dat het een genoegen was om voor de commissie te werken.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 19.38 uur de vergadering.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 7 juni 2006.

,voorzitter,

,commissiegriffier

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie, gehouden op 19 april 2006 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 4 De VOORZITTER zegt toe dat de commissie de reactie van het college op de brief van de nationale ombudsman zal ontvangen.
- 8 Mevrouw KLIP zegt toe dat wanneer de invloed van het thuiswerken anders is dan waarvan nu melding is gemaakt, de commissie dit zal horen.
- 10 Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten de cijfers van de exploitatielasten en het bedrag per werkplek bij nieuwbouw en bij renovatie nog zullen ontvangen.
- 12 Mevrouw KLIP zegt toe dat de commissie op korte termijn de gevraagde gegevens aangeleverd krijgt en dat werk zal worden gemaakt van het tijdpad. Als het college definitief besluit van de pilot af te zien, zal zij bij de commissie terugkomen. De toegezegde cijfers zullen voor de volgende commissievergadering beschikbaar zijn.
- 13 De heer SWIERSTRA zegt toe mevrouw Haarsma te zullen vragen of de projecten op het gebied van onderwijs en kennisinfrastructuur dit jaar ook werkelijk uitgevoerd worden.
- 14 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten, indien mogelijk, nog voor over de begrotingswijziging moet worden besloten, te horen krijgen waarom het college denkt dat het nu wel lukt alle projecten op het gebied van onderwijs en kennisinfrastructuur uit te voeren.
- 29 De heer SWIERSTRA zegt toe dat de brief met de reactie van het college op het rapport van de onderzoekscommissie reserves en voorzieningen er in ieder geval voor de behandeling in de staten van de Voorjaarsnota 2006 zal zijn.

Lijst van toezeggingen Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie
(19 april 2006)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	✓
1.	19-01-2005 SC BFE	De heer SCHAAP zegt toe dat op het moment dat het college er zicht op heeft hoe de projecten die in het kader van de wederopbouw in Azië worden aangepakt, de staten worden geïnformeerd.		✓
2.	25-05-2005 SC BFE	De heer SCHAAP zegt toe dat de staten te zijner tijd geïnformeerd zullen worden over de uitkomsten van het gesprek met de brancheorganisaties in de bouw.		✓
3.	06-04-2005 SC BFE	De heer SWIERSTRA zegt toe het schema van aftreden van de leden van de RvC van Essent aan de commissie toe te sturen.		
4.	25-05-2005 SC BFE	De heer SWIERSTRA zegt toe nadere informatie te verstrekken over de actualisatie van de vaarweg Meppel - de Punt.		
5.	19-10-2005 SC BFE	De heer SWIERSTRA wil met de Staten in discussie over Het model en de controle van de sturing en zal de WMD nadere informatie laten verstrekken over de deelnemingen, de risico's en alles wat daarmee annex is.		
6.	19-10-2005 SC BFE	De heer SWIERSTRA deelt mee dat bij de schriftelijke beantwoording van de vragen ook zal worden meegedeeld welk deel van het ambtelijk apparaat nog deze collegeperiode kan worden gescreend.		
7.	19-04-2006 SC BFE	De heer SWIERSTRA zegt toe mevrouw Haarsma te zullen vragen of de projecten op het gebied van onderwijs en kennisinfrastructuur dit jaar ook werkelijk uitgevoerd worden.		
8.	19-04-2006 SC BFE	De heer SWIERSTRA zegt toe dat de staten, indien mogelijk, nog voor over de begrotingswijziging moet worden besloten, te horen krijgen waarom het college denkt dat het nu wel lukt alle projecten op het gebied van onderwijs en kennisinfrastructuur uit te voeren.		
9.	19-04-2006 SC BFE	De heer SWIERSTRA zegt toe dat de brief met de reactie van het college op het rapport van de onderzoekscommissie reserves en voorzieningen er in ieder geval voor de behandeling in de staten van de Voorjaarsnota 2006 zal zijn.		
10.	19-10-2005 SC BFE	Mevrouw KLIP zegt toe dat de vraag over het programma zorg schriftelijk wordt beantwoord.	01-02-2006	
11.	30-11-2005 SC BFE	Mevrouw KLIP zegt toe dat de commissie nog een overzicht krijgt van alle cijfers die betrekking hebben op de huisvestingsplannen. Die cijfers zullen logischer gegroepeerd wor-		✓

		den en ook de gebruikelijke huisvestingskosten zullen daarbij worden vermeld.		
12.	19-04-2006 SC BFE	Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten de cijfers van de exploitatielasten en het bedrag per werkplek bij nieuwbouw en bij renovatie nog zullen ontvangen.		√
13.	19-04-2006 SC BFE	Mevrouw KLIP zegt toe dat de commissie op korte termijn de gevraagde gegevens aangeleverd krijgt en dat werk zal worden gemaakt van het tijdpad. Als het college definitief besluit van de pilot af te zien, zal zij bij de commissie terugkomen. De toegezegde cijfers zullen voor de volgende commissievergadering beschikbaar zijn.		√
		Lange termijn		
1.	14-09-2005 SC BFE	De heer SCHAAP zegt dat de effecten van fase II van "Da's nou Drenthe!" in het najaar van 2006 worden meegedeeld.	01-10-2006	
2.	09-11-2005 PS	De heer SWIERSTRA zegt toe dat het college zal proberen voor de rapportage na vier maanden zoveel mogelijk informatie te verzamelen voor de tussentijdse evaluatie van het collegeprogramma om op die manier vragen van de staten bij de Voorjaarsnota 2006 zo adequaat mogelijk te kunnen beantwoorden.	17-05-2006	
		Moties		
1.	PS 22 maart 2006 M1	PS draagt met betrekking tot de gedragscode Integriteit CdK, GS en PS het college op de afgesproken evaluatie, 2 jaar na vaststelling van de gedragscode, voor te bereiden en bij die voorbereiding nadrukkelijk na te gaan of de gedragscode integriteit aan kwaliteit en hanteerbaarheid kan winnen door begrippen als "integriteit" en "voorbeeldfunctie" nader uit te werken in termen van concreet en/of ontoelaatbaar gedrag.	Najaar 2006	
2.	PS 22 maart 2006 M2	PS draagt het college op zich maximaal in te blijven spannen om de beloning van de leden van de Raad van Bestuur van Essent nv zo spoedig mogelijk naar een meer aanvaardbaar niveau terug te brengen en op korte termijn aan de Raad van Commissarissen van Essent nv de wens van de staten kenbaar te maken, inhoudende de aanscherping van toekenningscriteria voor wat betreft het variabele beloningsdeel.	Z.s.m.	√

MEMO

Aan : Provinciale staten van Drenthe
Van : T. Klip - Martin
Datum : 1 mei 2006
Onderwerp : gegevens huisvestingsplan voor statencommissie BFE

Tijdens de vergadering van 19 april 2006 heeft u vragen gesteld en heb ik u nadere informatie toegezegd over het huisvestingsplan, dit ter behandeling in de vergadering van 7 juni 2006.

Uw vragen waren:

1. Wat zijn de structurele financiële lasten (incl. onderhoudskosten) van de varianten?
2. Wat zijn de kosten van een werkplek van de 4 varianten en vergelijkbare kantoorgebouwen (benchmark)?
3. Is er een variant tussen 0 en revitaliseren mogelijk?
4. Wanneer start het pilot-project?
5. Welk tijdschema heeft dit project?

Vraag 1

Wat zijn de structurele financiële lasten (incl. onderhoudskosten) van de varianten?

De gegevens over exploitatiekosten zenden ik u uiterlijk 12 mei 2006, het verzamelen van deze gegevens kost meer tijd. In de exploitatiegegevens worden tevens de onderhoudskosten opgenomen.

Vraag 2

Wat zijn de kosten van een werkplek van de 4 varianten en een gemiddeld kantoorgebouw (benchmark)?

De Commissie BFE heeft de vraag gesteld of er kengetallen/normbedragen in markt beschikbaar zijn, waarmee de kosten voor het revitaliseren van het Provinciehuis Drenthe te vergelijken zijn. Deze kengetallen zijn inderdaad beschikbaar, maar daar waar de vergelijking van nieuwbouwprojecten relatief eenvoudig is, is de vergelijking tussen renovatieprojecten moeilijker te maken. Immers de hoogte van de noodzakelijke investeringen worden o.a. bepaald door de uitgangspositie; wat is b.v. de bouwtechnische staat van het te renoveren pand. Denk hierbij aan de gepresenteerde benchmark; de grote verschillen tussen de investeringsniveaus wordt mede hierdoor verklaard. De opdrachtgever heeft zelf invloed op de gewenste kwaliteit, maar de mogelijke fasering van een project is vaak ook een gegeven vanuit de bouwstructuur en techniek. Een opdrachtgever heeft dus bij een renovatie maar een beperkte bandbreedte om de kosten van een project te beïnvloeden.

Er zijn in de markt kengetallen voor de bouwkosten beschikbaar voor het renoveren van kantoorruimte. Deze kengetallen worden gerelateerd aan m² kantooroppervlakte. Goed vergelijkbare concrete kengetallen per werkplek zijn niet beschikbaar, omdat bij deze parameter te veel variaties mogelijk zijn. Het gaat bij de kengetallen niet om de totale investeringen maar om de zgn. aanneemsom (hierin zijn o.a. de financieringskosten, honoraria, onvoorzien niet meegenomen). Hiermee kunnen de kosten van de revitalisering variant worden vergeleken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar 3 niveaus van sober tot luxe.

De gemiddelde kosten per m² voor het Provinciehuis van Drenthe is op de volgende wijze berekend:
(Aanneemsom) € 6.572.000,-- / (te revitaliseren bvo*) 12.489 m² = 526 €/ m²

* bvo = bruto vloeroppervlakte

Aanneemsom revitalisering kantoorgebouwen	
	per m²
Provinciehuis Drenthe	€ 526
Markt laag	€ 500
Markt medium	€ 750
Markt hoog	€ 1.000

De geraamde aanneemsom voor het revitaliseren van het provinciehuis is laag als we die vergelijken met de kengetallen. Hieruit blijkt dus dat bij de uitwerking scherp is gekeken naar het uitgangspunt van een sobere uitvoering. Er is gekozen voor kwalitatief goede oplossingen die toekomstvastheid garanderen zonder dat er geld is gereserveerd voor 'luxe'. Zo is er bijvoorbeeld geen budget voorzien voor bijzondere, specifieke, vernieuwende architectuur.

Bijlage 1 geeft een recapitulatie van alle investeringen en ruimtestaat.

Vraag 3

Is er een variant tussen 0 en revitaliseren mogelijk?

Bij een huisvestingsconcept waarin wordt ingezet op een werkplekbehoefte van 0,8 werkplek per medewerker, dient dat te worden ondersteund door een volledige facilitering. Het voorgestelde concept gaat uit van een sobere doch doelmatige inzet van middelen. Wanneer er bezuinigd moet worden op de voorgestelde revitaliseringvariant komt de haalbaarheid van het gehele project en de doelstellingen in gevaar. Er zijn voorbeelden uit de praktijk dat miljoenen kostende onvolledig uitgevoerde huisvestingsconcepten met nieuwe investeringen van miljoenen teruggebracht zijn naar de originele situatie. Kortweg: bij het toepassen van bezuinigingen op de voorgestelde revitaliseringvariant is er een gerede kans dat we "het kind met het badwater weggooien".

Doelstellingen:

Revitalisering ...

- ... ondersteunt de nieuwe manier van werken
- ... creëert ruimte
- ... is een toekomstvaste oplossing
- ... is een duurzame oplossing
- ... ondersteunt imago (kosten- en milieubewust)

Vraag 4

Wanneer start het pilotproject?

In de nota, welke behandeld is op 19 oktober 2005 is een bedrag van € 50.000,-- gevraagd t.b.v. voorbereidende activiteiten. Dit bedrag is/wordt aangewend t.b.v. de voorbereiding door een extern projectleider of adviseur (Draaijer & Partners) om te komen tot een start van het gehele project. Het pilotproject wordt gezien als een eerste fase van revitalisatie en wordt pas uitgevoerd wanneer Provinciale Staten besluit tot uitvoering van het plan. De € 50.000,-- wordt dus niet aangewend voor een pilot project. In bijlage 2 is de tekst uit de nota aan Provinciale Staten d.d. 19 oktober 2005 weergegeven.

Vraag 5

Welk tijdschema heeft dit project?

In bijlage 3 is een processchema weergegeven.

Algemeen

Motivatie voor revitalisatie provinciehuis

In de verschillende stukken en presentaties worden varianten beschreven en voor- en nadelen benoemd. Met name de uitbreidingsvariant lijkt een alternatief voor revitalisering. Volledigheidshalve wordt de essentie van de beide varianten in de onderstaande beschrijvingen aangegeven en vervolgens ingegaan op de voor en nadelen van de beide varianten.

Wat houdt de uitbreidingsvariant in?

In deze variant realiseren we de functioneel noodzakelijke extra faciliteiten zoals overlegruimtes en coffeecorners, en krijgt iedere werknemer een eigen werkplek. Dit betekent dat we een uitbreiding van circa 2.700 m² realiseren en dat we ook binnen de bestaande werkomgeving verbouwen.

Uitgangspunt hierbij is dat de ingrepen in de bestaande omgeving tot het minimum worden beperkt. De bouwstructuur en de bestaande technische voorzieningen vormen het uitgangspunt. Hiernaast vinden 'cosmetische' aanpassingen plaats in een groot deel van de rest van het gebouw. De multifunctionaliteit, en daarmee de toekomstvastheid, van de huisvesting wordt niet wezenlijk vergroot. De opzet van de klimaatinstallatie blijft overwegend ongewijzigd, dus het comfort zal slechts beperkt toenemen. Binnen de bestaande werkomgeving realiseren we faciliteiten, maar gegeven de beperkte ingreep in gebouw en techniek leidt dit tot een suboptimale indeling.

Wat houdt de revitaliseringvariant in?

In deze variant realiseren we het groeps- en activiteitengerichte kantoorconcept uit de eerdere studies. Dit ondersteunt zo optimaal mogelijk de nieuwe manier van werken met o.a. kamers van verschillende grootte, overlegruimte, concentratiewerkplekken. De werkomgeving wordt ingrijpend gerenoveerd. Hiernaast vinden 'cosmetische' aanpassingen plaats in een groot deel van de rest van het gebouw. In de werkomgeving wijzigt de opzet van de klimaatinstallatie, waardoor het comfort aanzienlijk toeneemt. Leidende uitgangspunten zijn duurzaamheid, flexibiliteit en toekomstvastheid zonder investeringen voor 'luxe' voorzieningen. De optimale ondersteuning van de organisatie en een goede werkomgeving staat centraal. We kiezen niet voor maatwerk, maar voor oplossingen die ruimte open laat voor de toekomst, voor verandering. Uitgangspunt is dat bij een interne verhuizing van een team of medewerker ook de nieuwe werkomgeving zal voldoen.

Vergelijking varianten

De voor en nadelen van de varianten zijn uitgewerkt in het onderstaande schema, dat ook in de presentatie is gebruikt.

	0-variant	Uitbreiden	Revitaliseren	Nieuwbouw
Organisatieontwikkeling	-	-	+	+
Kantoorconcept	-	0	+	+
Ontvangstmogelijkheden	-	+	+	++
Toekomstbestendigheid	--	-	+	++
Binnenklimaat	0	0	+	++
Capaciteit	-	+	+	+
Kosten	+	0	0	--
Duurzaamheid	0	-	+	--
Energie	0	--	+	++

Investering per variant

Dit betreft de eerder verstrekte informatie over de geraamde investering per variant. Deze zijn hieronder opgesomd, waaraan is toegevoegd een kolom met kosten per m² en per medewerker.

	investering		
	totaal	per m ²	per medewerker
nulvariant	€ 750.000	€ 750	€ 1.250
uitbreiding	€ 11.100.000	€ 730	€ 18.500
revitalisering	€ 12.053.000	€ 964	€ 20.088
nieuwbouw	€ 40.408.000	€ 2.138	€ 67.347

Alle bedragen zijn exclusief BTW. Uitgangspunt is een personeelsomvang van 600 medewerkers. De ramingen zijn waar nodig inclusief de verhuiskosten en geheel of gedeeltelijk nieuw meubilair. Bij elke variant is het uitgangspunt van soberheid gehanteerd. De bedragen per m² zijn uitgerekend over het totale vloeroppervlak waar het project zich afspeelt.

Bijlage 1

Investerings

Vorbereidingskosten	€ 10.000,--
Aanneemsom	€ 6.572.000,--
Prijsstijgingen	€ 452.000,--
Honoraria	€ 1.179.000,--
Vergunningen	€ 171.000,--
Onvoorzien	€ 716.000,--
Financieringskosten	€ 353.000,--
Totaal stichtingskosten	€ 9.453.000,--
Meubilair	€ 1.000.000,--
Tijdelijke huisvesting	€ 1.600.000,--
Totaal investeringen	€ 12.053.000,--

Totaal investeringen is exclusief: aanpassingen bestuurlijke ruimte en BTW

Ruimtestaat provinciehuis Drenthe - situatie 9 februari 2006

	Kelder		beg grond		1e verd		2e verd		3e verd		Totaal	
	nvo	bvo 1,36	nvo	bvo 1,74	nvo	bvo 1,54	nvo	bvo 1,57	nvo	bvo 1,48	nvo	bvo
<i>Kantoor</i>	438	595	907	1.577	2.258	3.478	1.866	2.930	865	1.280	6.334	9.861
<i>Bestuursruimte</i>			913	1.588	310	477	259	407			1.482	2.472
<i>Vergaderruimte</i>			352	613	22	34	93	145	25	37	492	792
<i>Restaurant/keuken</i>	240	327	347	603							587	930
<i>Archief</i>	902	1.227	323	561							1.225	1.788
<i>Crisiscentrum</i>	233	317									233	317
<i>Overig</i>	2.003	2.723	55	95	88	135	87	136	21	31	2.253	3.120
Totaal	3.816	5.189	2.896	5.038	2.678	4.124	2.305	3.618	911	1.348	12.605	19.281

Uitgangspunt revitalisering:	nvo	bvo
Totaal	12605	19281
Niet revitaliseren: kelder	3816	5189
Niet revitaliseren: restaurant/keuken	240	930
Niet revitaliseren: statenzaal	387	673
Te revitaliseren:	8162	12489

Bijlage 2

Tekst uit nota aan Provinciale Staten d.d. 19 oktober 2005

Een pilotproject is nodig om draagvlak in de organisatie te creëren en goed te kunnen onderzoeken welke mogelijkheden het gebouw biedt. Om in 2007 te kunnen starten met een implementatie van het plan zal in 2006 proefondervindelijk moeten worden vastgesteld middels pilot project(en) hoe de totale renovatie en inrichting uitgevoerd zal worden. Om de voorbereidende activiteiten* tot de definitieve vaststelling en opdracht tot uitvoering van het plan door GS en PS te kunnen starten, is een geraamd bedrag van € 50.000,-- benodigd om deze capaciteit in te huren.

** voorbereidende activiteiten:*

externe adviseur of projectleider voor de volgende werkzaamheden:

- o opstellen programma van eisen m.b.t. bestuurlijk deel
 - onderzoek naar eisen en wensen van PS en GS
 - plannen maken m.b.t. de (technische) mogelijkheden
 - opstellen programma van eisen
 - verwerking van uitgangspunten in het huisvestingsbeleidsplan
- o voorbereidende werkzaamheden m.b.t. uitvoering pilot project(en)
 - onderzoek naar eisen en wensen van management en medewerkers
 - plannen maken m.b.t. de mogelijkheden
 - opstellen programma van eisen
 - maken van begroting en aanvragen offertes (bouwkundig/installaties/meubilair/stoffering)
 - selectie architect
- o plan maken m.b.t. projectorganisatie
 - opstellen projectplan voor de periode 2007-2009 betreffende planning / logistiek / personele inzet

Bijlage 3

PROCESSCHEMA

REVITALISERING PROVINCIEHUIS DRENTHE: PROCESSCHEMA

2007

